

Waterschap **Scheldestromen**

Voorjaarsnota 2024 MIP 2024 (Meerjareninvesteringsprogramma)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	5
1. Inleiding	6
2. Ontwikkelingen	7
2.1 Programma Waterkeringen	8
2.2 Programma Watersystemen	12
2.3 Programma Wegen.....	21
2.4 Programma Afvalwaterketen.....	25
2.5 Programma Bestuur en Organisatie	37
3. Financieel Kader	45
3.1 Uitgangspunten begroting / meerjarenraming versus voorjaarsnota	46
3.1.1. Inflatie	46
3.1.2. Loonontwikkeling	46
3.1.3. Rente	46
3.1.4. Lastendruk	47
3.1.5 Investerings (bestedingsvolume)	48
4. Meerjareninvesteringsprogramma 2024	49
4.1 Toelichting algemeen	50
4.2 Investerings programma Waterkeringen.....	52
4.3 Investerings programma Watersystemen.....	55
4.4 Investerings programma Wegen	58
4.5 Investerings programma Afvalwaterketen	60
4.6 Investerings Bestuur en Organisatie	66

Voorwoord

Deze voorjaarsnota is de eerste die wordt aangeboden door het huidig dagelijks bestuur. Na de verkiezingen in 2023 is het bestuursprogramma tot stand gekomen en vastgesteld in de Algemene Vergadering. Een goede en effectieve uitvoering van onze kerntaken staat hoog op de agenda. Tegelijkertijd nemen we onze verantwoordelijkheid in het oppakken van een aantal thema's die ook in deze bestuursperiode van belang zijn. Zeker als overheidsorganisatie willen we ons op een aantal thema's actief inzetten en onze ambities naar de toekomst verder uitwerken en vaststellen. Bij de uitvoering van onze taken kunnen we altijd steunen op de gewaardeerde inzet van onze medewerkers.

Middels onze koepel de Unie van Waterschappen zijn we onderdeel van afspraken met de Rijksoverheid en deelnemer in convenanten die zich richten op onder andere het bevorderen van de biodiversiteit, bijdragen in de energietransitie en emissiearm bouwen. Hierbij zijn zeker ook de verplichtingen ten aanzien van onder andere de Kaderrichtlijn Water en de opgave voor de waterveiligheid te noemen. In 2050 zullen onze primaire waterkeringen aan de nieuwe normen moeten voldoen.

De ontwikkeling van het klimaat is voelbaar en dit vraagt adaptief handelen van het waterschap. Naast de opgave van het beheren en onderhouden van onze assets vraagt het ook om veel nieuwe investeringen op het gebied van het waterbeheer, zuivering van afvalwater en de waterveiligheid. Voor de wegentaak zijn er meer middelen nodig om het kwaliteitsniveau van onze wegen, gegeven de toenemende intensiteit van het gebruik, op het gewenste niveau te houden.

Ons waterschap wil een transparante organisatie zijn. De verdere digitalisering, actieve participatie met de omgeving in de uitvoering van onze taken, en de verantwoording over de besteding van onze middelen krijgen daarbij veel aandacht.

De komende jaren zullen de kosten van de uitvoering van onze kerntaken toenemen. De complexiteit met het werken in onze omgeving neemt toe, de nieuwe omgevingswet stelt nadere eisen aan het actief betrekken van die omgeving. Tegelijkertijd merken we dat er vaker een beroep wordt gedaan op de Wet Open Overheid (WOO) en moeten we rekening houden met meer bezwaarprocedures. In het kader van de verantwoording over de besteding van onze middelen heeft ons waterschap inmiddels een Rekenkamer benoemd. De inzet en lobby van het bestuur blijft erop gericht om de lasten voor de Zeeuwen betaalbaar te houden. De voorliggende voorjaarsnota geeft daarbij een inkijk in de ontwikkelingen die op ons afkomen.

We rekenen op uw betrokkenheid en verantwoordelijkheid bij de belangrijke uitdagingen waar ons waterschap voor staat.

Dijkgraaf,

1. Inleiding

In deze voorjaarsnota 2024 / MIP 2024 (Meerjareninvesteringsprogramma) zijn de kaders voor 2024-2029 opgenomen en daarmee vormt de voorjaarsnota het uitgangspunt voor de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2029.

De voorjaarsnota brengt ontwikkelingen en risico's in beeld. In het hoofdstuk 'Financieel kader' zijn de gegevens uit de vastgestelde begroting 2024/meerjarenraming 2025-2027 geactualiseerd en ontwikkelingen richting 2025-2029 meegenomen in de lastendruk. Ook zijn de in de meerjarenraming opgenomen investeringen geactualiseerd waarbij de afwijkingen zijn toegelicht.

De voorjaarsnota geeft daarmee inzicht in de inhoudelijke opgave waar het waterschap voor staat. De keuzes van de uitvoering van de in deze kadernota opgenomen ontwikkeling worden uiteindelijk gemaakt bij de begroting 2025 / meerjarenraming 2026-2029 waarover de besluitvorming zal plaatsvinden in de algemene vergadering van november 2024.

2. Ontwikkelingen

2.1 Programma Waterkeringen

Strategie Waterveiligheid

In het Bestuursakkoord 2023-2027, Zeeland rekt op ons, is opgenomen dat een Waterveiligheidsfilosofie voor de periode na 2050 zal worden opgesteld. In 2024 wordt hiermee gestart.

In het kader van het landelijke concept “Zorgplicht Centraal” zal t.a.v. de zorg voor waterveiligheid nadrukkelijker worden ingezet op de synergie tussen beoordelen, beheeren en onderhouden en versterken van waterkeringen.

De nadere uitwerking van de KNMI klimaatscenario’s 2023 en de daarmee samenhangende scenario’s voor zeespiegelstijging zullen ook van grote invloed zijn op de handhaving van de waterveiligheid in Zeeland en de daarmee samenhangende strategie. De Kennisagenda Zeespiegelstijging zal antwoorden gaan geven over hoe we in Zeeland ook in de verdere toekomst ‘droge voeten’ kunnen houden.

Voor de ontwikkeling en implementatie van de waterveiligheidsstrategie werken we intensief samen met de deelnemende partijen in de Zuidwestelijke Delta. Binnen dit samenwerkingsverband wordt gewerkt aan het opstellen van een nieuwe voorkeursstrategie en een Gebiedsagenda waarin waterveiligheid een belangrijk onderwerp is.

Binnen de Unie van Waterschappen is in 2023 het Manifest Waterveiligheid vastgesteld. De vertaling van dit manifest naar het gebied van waterschap Scheldestromen dient een plaats te krijgen in de hiervoor vermelde waterveiligheidsfilosofie.

In het kader van de nadere uitwerking van de brief over Water en Bodem (2022) sturend is het van belang om nadrukkelijk zorg te dragen voor ruimtereservering langs waterkeringen (uitbreidbaarheid en toekomstvastheid).

Ook het concept van Meerlaagse Veiligheid zal nadrukkelijk worden opgenomen in de eerder vermelde waterveiligheidsfilosofie.

Om de betaalbaarheid van de waterkeringszorg voor de Zeeuwse burger te waarborgen wordt het reeds ingezette lobbytraject gecontinueerd.

Risico’s/ kansen:

Het ontbreken van een waterveiligheidsstrategie verzwakt de positie van het waterschap in diverse gremia en in het lobby traject.

Financiële en personele consequenties:

Niet concreet te kwantificeren.

Regionale Waterkeringen

In 2024 zal worden gestart (ook in kader van de meerlaagse veiligheid) met het ontwikkelen en inrichten van de zorgplicht van regionale waterkeringen. Dit gebeurt in overleg met de provincie Zeeland (bevoegd gezag voor de ligging van het stelsel en de normering).

Risico’s/ kansen:

Door het initiatief in eigen hand te houden kan worden voorkomen dat de zorgplicht wordt opgelegd door het bevoegd gezag (provincie Zeeland).

Financiële en personele consequenties:

Binnen de bestaande formatie wordt capaciteit vrijgemaakt voor het starten in 2024 met het ontwikkelen en inrichten van de zorgplicht van regionale waterkeringen.

Veerse Meer

We starten in 2024, op basis van de convenantafspraken, met het opstellen van een actueel Businessplan Veerse Meer en samenwerkingsovereenkomsten met watersportverenigingen commerciële jachthavens en recreatiebedrijven.

Risico's/ kansen:

Indien we de in het convenant gemaakte afspraken niet nakomen kan dit leiden tot imagoschade.

Financiële en personele consequenties:

Uit het businessplan en de samenwerkingsovereenkomsten kunnen financiële consequenties volgen voor de exploitatie Veerse Meer en de bijdragen van de convenantpartners. Deze zijn op dit moment nog niet concreet te kwantificeren.

Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)

In het kader van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's levert het waterschap in 2024, samen met de provincie (bevoegd gezag), een belangrijke bijdrage aan het uitvoeren van overstromingsberekeningen om te komen tot een overstromingsrisicobeheerplan. Deze berekeningen worden iedere 6 jaar opnieuw uitgevoerd en de resultaten worden openbaar toegankelijk. De berekeningen geven meer inzicht in de gevolgen van eventuele overstromingen als gevolg van gesimuleerde doorbraken (breslocaties) van primaire waterkeringen.

Risico's/ kansen:

Indien geen bijdrage zou worden geleverd ontstaat een ongewenst gebrek aan kennis/informatie t.a.v. de primaire waterkeringen.

Financiële en personele consequenties:

Kosten zijn gedekt via de exploitatie. Voor dit werk is een gespecialiseerd ingenieursbureau ingezet.

Zorgplicht is verder uitgewerkt en geprofessionaliseerd naar assetmanagement

Het waterschap moet voldoen aan het wettelijk kader zorgplicht primaire waterkeringen. Hierop wordt namens het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat toezicht gehouden door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De ILT heeft een nieuwe toezichtstrategie opgesteld die in 2024 aan het waterschap zal worden toegelicht en die vervolgens ook zal worden geïmplementeerd. Ook de ILT gaat meer kijken naar de onderdelen beoordelen, beheren en onderhouden en versterken van primaire waterkeringen.

Het vastleggen van informatie en het planmatig, risicogestuurd en omgevingsgericht beheren en onderhouden van de primaire keringen en kunstwerken vraagt ook om verdere uitwerking naar assetmanagement. Er zijn hiertoe reeds de nodige stappen gezet maar

verdere uitwerking is noodzakelijk. Het Waterschapsbeheerplan (WBP) is leidend voor het opstellen van een strategisch asset management plan (SAMP) Waterkeringen. Vanuit het SAMP Waterkeringen worden de lange termijn assetplanningen opgesteld van verschillende onderdelen, zoals kunstwerken, nollen en dammen, enz.

Het waterschap zal haar werkzaamheden risico gestuurd uitvoeren en nog meer grip krijgen op het werk. In de komende periode wordt nader onderzocht welke effecten de implementatie van zorgplicht en assetmanagement (SAMP) heeft op personele - en financiële middelen.

Risico's/ kansen:

Niet risico gestuurd werken en minder grip op het werk en een negatief oordeel van ILT.

Financiële en personele consequenties:

Nog niet concreet te kwantificeren.

Planning uitvoering projecten Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Op basis van de uitkomsten van de eerste ronde van de wettelijke beoordeling van alle primaire keringen (LBO 1) die in 2022 is afgerond, is in 2023 een indicatieve planning opgesteld van alle HWBP -projecten tot 2050. Deze zal in 2024 worden geactualiseerd en financieel worden doorgerekend. De planning wordt afgestemd binnen de alliantie HWBP voor opname van de projecten in de landelijke programmering. In 2023 is reeds een aanvang gemaakt met de werving van personele capaciteit die in 2024 zal worden voortgezet om er voor te zorgen dat het doel in 2050 (alle primaire waterkeringen en kunstwerken voldoen aan de wettelijke norm) wordt gehaald.

Risico's/ kansen:

Niet voldoen aan de wettelijke norm voor alle primaire waterkeringen in 2050.

Financiële en personele consequenties:

Financiële gevolgen door mogelijke stijging van de solidariteitsbijdragen, stijging van de kapitaallasten van investeringsprojecten en eventuele rentekosten van langdurende voorfinanciering bij projecten. Met name bij de programmering van de middellange termijn (2030-2036) is er voor het landelijke HWBP programma nog een tekort van € 2,5 miljard. Hierdoor zijn er realisatiefasen van projecten buiten de HWBP-programmering geplaatst met als gevolg grote onzekerheid over het moment waarop de subsidie uitgekeerd zal worden met mogelijke rentekosten van voorfinanciering tot gevolg.

Legger waterkeringen

Het is noodzakelijk om in 2024 de legger waterkeringen en het beheerregister (onderhoudsverordening) voor beheer en onderhoud verder te actualiseren omdat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking is getreden. Er moet een actuele legger waterkeringen gereed komen waarin regelgeving van provincie (project NRW) en Rijk verwerkt zijn.

Een actuele verordening is ook noodzakelijk om waterkeringen te kunnen beschermen met de Keur en initiatieven van derden te kunnen toetsen.

In 2023 is reeds een aantal actualisaties doorgevoerd in de waterkeringszones waarmee de meest urgente omissies zijn aangepakt. De actualisaties zullen in 2024 worden afgerond.

Risico's/ kansen:

Ontbreken van een actueel toets instrumentarium voor de toetsing van initiatieven van derden. Niet voldoen aan regelgeving.

Financiële en personele consequenties:

Nog niet concreet te kwantificeren.

Tweede landelijke beoordelingsronde (LBO 2)

Omdat het beoordelen van primaire waterkeringen een doorlopend proces is worden inmiddels de voorbereidingen in 2024 voortgezet voor de tweede landelijke beoordelingsronde van de primaire waterkeringen en de kunstwerken die hier onderdeel van uitmaken. LBO 2 kent een aantal veranderingen ten opzichte van LBO 1. Het draaiboek (inclusief planning) zijn landelijk voorbereid. Ook Scheldestromen zal voor LBO 2 een eigen planning inclusief prognose van de benodigde capaciteit en benodigde budget opstellen. De categorie voorlopige veiligheidsoordelen uit LBO-1 zal worden geïmplementeerd in LBO-2 en uiterlijk 2028 omgezet zijn in definitieve veiligheidsoordelen.

Risico's/ kansen:

Ontbreken van definitieve veiligheidsoordelen waardoor niet aan de regelgeving wordt voldaan.

Financiële en personele consequenties:

Voor het uitvoeren van LBO-2 zal binnen het waterschap voldoende capaciteit en budget beschikbaar moeten zijn.

2.2 Programma Watersystemen

Kaderrichtlijn Water

De opgave die er voor Scheldestromen ligt vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) is groot. De deadline van 2027 loopt gelijk op met deze bestuursperiode en dit is zichtbaar in de afspraken uit het bestuursprogramma 2023-2027. Grip op de uitvoering van de maatregelen heeft voortdurende prioriteit nodig. Dit vraagt focus en inzet van de afdeling Projecten en Grondzaken. Tegelijk is het zaak te werken aan kennisontwikkeling, het in beeld brengen van de toestand en het verwachte doelbereik, mogelijke aanvullende maatregelen en het optimaliseren van de toepassing van de KRW-systematiek. Het in beeld brengen van kennisiaten en aanpakken daarvan zal leiden tot een toename in de monitoring, zowel (fysisch) chemie als biologie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan externe belasting (Vlaanderen, Noord-Brabant) en belasting vanuit rwzi's. Binnen de afdeling is de bemensing voor de uitvoering van de KRW nog onvoldoende op orde en de werving en selectie vraagt voortdurend inzet en aandacht.

Komende jaren zal niet alleen gewerkt worden aan het behalen van de KRW-verplichtingen in 2027, maar zal ook de voorbereiding voor de periode daarna op gang komen. In 2024 vindt een grote, landelijke tussenevaluatie plaats. Hierin wordt doelbereik onderzocht en welke maatregelen nog nodig/mogelijk zijn voor 2027. Daarna zal de voorbereiding voor de periode na 2027 op gang komen. Hierin wordt bepaald welke maatregelen uitgevoerd moeten worden om, waar doelen nog niet allemaal behaald zijn, alsnog een goede toestand te bereiken. En welke maatregelen nodig zijn om de goede toestand te behouden, waar wel aan de normen is voldaan.

Risico's/ kansen:

- De inzet heeft een wederzijdse relatie met de landelijk ontwikkelde KRW Impuls waarin rijk en regio's werken aan het behalen van de KRW-doelen en voorbereiden op 2027. De huidige aanpak levert inbreng voor de landelijke actielijnen en de resultaten uit de actielijnen helpen/geven duidelijkheid over de eigen opgave en kansen.
- De actualiteit van het onderwerp levert veel bestuurlijke en politieke aandacht, en daarmee vragen op, waardoor de inzet van de medewerkers voor het beleidsmatige en uitvoerende werk afneemt. In combinatie met de hoeveelheid onderwerpen die aandacht vragen leidt dit tot langere doorlooptijden.
- Inhuur op delen van het werk is niet gemakkelijk omdat de landelijke vraag naar deze specifieke deskundigheid groot is.
- Het in beeld brengen van kennisiaten en aanpakken daarvan kan leiden tot een toename in de monitoring, zowel (fysisch) chemie als biologie. Extra risico is dat einde 2024 de huidige raamovereenkomst voor bemonstering en analyse afloopt, de verwachting is dat een nieuwe overeenkomst ook meer kosten met zich mee zal brengen.

Financiële en personele consequenties:

- Voldoende capaciteit van medewerkers in zowel kwantitatieve als kwalitatieve zin is belangrijk om de doelstellingen te behalen. Dit vraagt naast inzet van

Watersystemen ook inzet van personeelszaken (werving en selectie), grondzaken (verwerving), projecten (realisatie), juridische zaken, VTH en afvalwaterketen. Dit vraagt om prioriteit voor de KRW opgaven.

- een toename in de monitoringsinspanning zal leiden tot een toename in kosten voor monitoring.

Terugdringen Emissies

Het verminderen van emissies is van cruciaal belang voor het behoud van de waterkwaliteit. Waterschappen hebben hier een verantwoordelijkheid in. Mogelijkheden zitten zowel in het verbeteren van zuiveringsprocessen als in het bevorderen van zaken om vervuiling tegen te gaan. Zowel Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) als het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) zijn gericht op inspanningen vanuit de agrarische sector die kunnen bijdragen aan waterschapsdoelen met betrekken tot de waterkwaliteit.

Landelijk is via Unieverband toegezegd dat waterschappen en provincies samen een cofinanciering opzetten voor het ANLb. Door de halvering van de WBP gelden sluit de meerjarenbegroting niet meer aan bij de verwachtingen.

Het DAW is opgenomen in het KRW-maatregelpakket in het 3e Stroomgebiedsbeheerplan, waarbij het initiatief bij de agrarische sector ligt. In 2023 is een uitvoeringsprogramma opgesteld en in 2024 wordt gewerkt aan de concrete invulling hiervan. Voor de inzet van middelen uit de landelijke DAW-impulsregeling is afgesproken dat het waterschap de subsidie moet aanvragen.

GLB: In het kader van de nieuwe GLB periode tot 2027 heeft Scheldestromen besloten de waterschapssloten aan agrariërs voor één jaar, onder voorwaarden, ter beschikking te stellen. De verdere uitwerking vindt momenteel plaats.

Voor twee RWZI's dienen nog maatregelen te worden uitgevoerd om de emissie van stikstof in het effluent te reduceren. De aanpak van RWZI Kloosterzande staat binnen programma afvalwaterketen op de begroting voor 2027-2028. De vastgestelde KRW maatregel voor stikstof staat in 2027 gepland. RWZI Camperlandpolder in 2026. s

Risico's en kansen:

- de inzet van het waterschap voor ANLb, DAW en GLB is vraaggericht. De bezetting is dusdanig dat hier niet altijd direct gehandeld kan worden. Dit kan imagoschade opleveren wanneer de verwachtingen uiteenlopen.
- De uitwerking van het ter beschikking stellen van de sloten in het kader van GLB is nog onduidelijk. De kans bestaat dat hier personele en financiële consequenties voor de organisatie aan zitten.
- De planning van de aanpassingen op de RWZI's kunnen geen uitstel hebben, en onderdelen zullen hogere prioriteit moeten krijgen, daar we anders niet voldoen aan de gemaakte KRW-afspraken. Dit zal onderdeel zijn van de prioritering van projecten waterschapsbreed.

Financiële en personele consequenties:

- Voor het ANLb wordt voorgesteld € 94.000,- per jaar voor de jaren 2025 t/m 2029 op te nemen in de begroting. Dit betreft een aanvulling op de huidige meerjarenraming waarin een bedrag van € 125.000,- is voorzien.
- Zodra de invulling van DAW meer concreet is, wordt ook hiervoor een DB-voorstel opgesteld, zodat benodigde bedragen voor cofinanciering (en subsidieopbrengsten) opgenomen kunnen worden in de begroting 2025-2029.

Voldoende Water

Drogere en nattere perioden raken alle Zeeuwen. De aandacht voor het op orde brengen en houden van ons totale watersysteem blijft hiermee een belangrijk onderdeel van het waterschapswerk. Klimaatscenario's geven de urgentie weer om ons in Zeeland hieraan aan te passen en ons weerbaar te maken. De wettelijke verplichting voor ons waterschap ligt in het voldoen aan de vastgestelde normen en er zoveel als mogelijk voor zorgen dat er geen (verwijtbare) schade optreedt. Daarnaast kent het bestuursprogramma 2023-2027 de ambitie om in meer of mindere mate betrokken te zijn bij de zoetwatervraagstukken die er zijn. De aandacht van zowel de provincie als het waterschap op de grondwatersituatie en zoetwatervraag is groter dan voorzien. Ook gemeenten worden actiever met het formuleren van (zoet)waterbeleid.

Wateropgaven:

In de PWO's is voor alle deelgebieden een peilbesluit vastgesteld en zijn de wateroverlastopgaven in beeld gebracht. Het programmeren van maatregelen vraagt doorlopend aandacht en het uitvoeren van de maatregelen vraagt prioritering. In het bestuursprogramma is opgenomen dat er in 2027 gewerkt wordt met actuele peilbesluiten. Hiervoor stellen we een herziene aanpak op. In de loop van 2024 verwachten we te starten met evalueren van de oudste peilbesluiten en de verdere uitrol van het project. Een ontwikkeling welke we reeds ingezet hebben, maar welke niet heel specifiek in eerdere P&C documenten naar voren komt is nog de volgende. Vanuit de subsidieregeling tijdelijke impulsregeling klimaatadaptie is subsidie toegekend voor de bouw van de gemalen Spanjaardweg-Winter Braakman, Zoetendijk Oud-Vossemeer en Nol Zeven. Met de bouw van deze gemalen realiseren we enerzijds een grotere afvoercapaciteit en anderzijds kunnen we hogere peilen voeren waar nodig. Hiermee geven we invulling aan het versneld uitvoeren van kosteneffectieve maatregelen en voorzieningen die bijdragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast of het beperken van de gevolgen van droogte of overstromingen in de regio.

Zoetwater:

In het kader van het deltaprogramma zoetwater voeren we met partners in de Zuidwestelijke Delta (ZWD) verschillende maatregelen uit. Deze maatregelen zijn rond 2020 opgevoerd. Met projecten als grondwatermodel Zeeland, Freshem, implementeren van een zoet/zout meetnet is van start gegaan. De komende tijd zal in overleg met de partners worden gezocht naar alternatieven voor het bereiken van zoetwaterdoelen van het deltaprogramma en het benutten van middelen uit het deltafonds.

Grondwater:

Naar aanleiding van de evaluatie van de grondwaternota in 2018, zijn in het WBP een aantal projecten opgenomen. Eén daarvan is het ontwikkelen van beleid voor het monitoren van onttrokken hoeveelheden grondwater. In relatie tot de brief 'Bodem en Water sturend' is dit een onderwerp dat ook bij het Rijk en Provincie hoog op de agenda staat. Hiervoor start in 2024 een kleinschalige proef voor het grondwatermeetnet welke in 2025 en 2026 uitgebreid wordt.

Risico's en kansen:

- Realisatie van maatregelen in het gebied zijn mede afhankelijk van de voortgang in grondverwerving en vertraging door bezwaar- en beroepsprocedures.
- De provincie heeft in haar bestuursakkoord aangegeven de uitvoering van het Zeeuws Deltaplan Zoetwater te willen versnellen. In het gebiedsplan (NPLG) van de provincie Zeeland zijn in afstemming met het waterschap ambitieuze projecten omschreven om de zoetwaterbeschikbaarheid te verbeteren. De beschreven (provinciale) ambitie en de besluitvorming over het beschikbaar stellen van middelen, en daarmee de uitvoering, lopen sterk uiteen.
- Ontwikkelingen ten aanzien van zoetwater zullen op zowel landelijke als lokale niveaus toenemen. De betrokkenheid bij de ZWD geeft de mogelijkheid tijdig input te leveren voor de besluitvorming over de fase na 2027.
- Het Rijk heeft nadrukkelijk gevraagd actie (te laten) ondernemen ten aanzien van funderingsschade en onder andere waterschappen opdracht te geven tot het uitvoeren van een onderzoek in 2025. Dit vraagt mogelijk aanvullende middelen.

Financiële en personele consequenties:

- Om de zoetwaterinitiatieven in de provincie te begeleiden ligt er voor de komende drie jaar een verzoek van de ZLTO (en andere partijen) tot bijdrage voor een gebiedsregisseur. De bijdrage van het Waterschap in deze is voor 2025 en 2026 € 31.000,- per jaar en voor 2027 € 15.000,-.
- De inzet voor de ZWD is in de capaciteitsraming van de afdeling Watersystemen niet voorzien. Gelet de verwachte toename van de inzet van de ZWD voor zoetwater zal hier extra capaciteit nodig zijn. Dit vraagt naar schatting een benodigd budget van € 126.000,-.
- De doorontwikkeling van het grondwatermeetnet vraagt voor 2025 en 2026 een verhoging met € 50.000,-.

Beheer en Onderhoud door AWK voor Watersystemen

Om inspecties uit te voeren ontbreekt nog één set droogzetschotten, deze zijn nodig om tijdig en in het seizoen (tussen 1 april en 1 oktober) de inspectie uit te voeren. Om het reguliere onderhoud op peil te houden wordt de begroting geïndexeerd op basis van de consumentenprijsindex. Dit is onvoldoende voor het beheer en onderhoud wat door de afdeling AWK voor Watersystemen uitgevoerd wordt. Tegelijkertijd volgt uit de uitgevoerde inspecties dat verschillende belangrijke onderdelen, zoals elektromotoren en pompen) om ons watersysteem te laten functioneren aan het eind van de levensduur gekomen zijn. Er is noodzaak om deze cruciale onderdelen beschikbaar te hebben voor het geval deze onverhoopt stuk gaan en de weersomstandigheden het niet toelaten dat het systeem langere tijd niet functioneert.

Risico's en kansen:

- De onderhoudstoestand neemt af en bij uitstel van onderhoud of vervanging zullen hoe langer gewacht wordt met onderhoud, de kosten toenemen, b.v. bij de sterk geoxideerde krooshekken

- De zoetwatervoorziening op Tholen kan op korte termijn niet gewaarborgd blijven bij uitval, wanneer er geen reserve elektromotoren beschikbaar zijn.
- Reparatie van Poldergemalen zal langer op zich laten wachten bij uitval als niet de noodzakelijke onderdelen op voorraad zijn

Financiële en personele consequenties:

- Gevraagd wordt om voor het reguliere onderhoud structureel de € 35.000,- in de begroting op te nemen voor het conserveren van de krooshekken.
- Om de software van het CAW systeem aan te passen zowel voor de peilbeheerder als de bedieners vanuit AWK is budget nodig. Tegelijkertijd zal er op locatie besturingsapparatuur vervangen moeten worden waarop deze software kan draaien. Voor de software is € 20.000 nodig en voor de hieraan gekoppelde hardware € 25.000. Niet alle onderhoud wordt gelijktijdig uitgevoerd, vandaar het verzoek om €45.000 per jaar structureel aan de begroting toe te voegen.
- Voor de zoetwatervoorziening op Tholen is eenmalig € 50.000,- voor aanschaf van elektromotoren nodig in 2025.
- Voor het vervangen van vacuümpompen in de Poldergemalen is zowel in 2025 als 2026 incidenteel € 50.000,- benodigd.
- Daarnaast is eenmalig in 2025 € 50.000,- benodigd voor de aanschaf van droogzetschotten.

Beheer en Onderhoud van de waterlopen

Maaien:

In 2024 zal het maaiwerk voor de afdeling Watersystemen voor 4 jaar aanbesteed worden. Naast kwaliteitseisen wordt ook gekeken naar de duurzaamheidsuitgangspunten en eisen t.a.v. Emissies. Hierover zijn afspraken gemaakt in Unieverband. Ervaringscijfers van waterschappen Rijn en IJssel en Noorderzijlvest, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer geven aan dat een aanzienlijk onderdeel van CO2 reductie behaald kan worden door het gebruik van HVO100 diesel.

Natuurvriendelijke Oevers:

In 2024 zal een proef gestart worden met het onderhoud van de natuurvriendelijke oevers (NVO's). Om de oevers te laten ontwikkelen en meerwaarde te geven voor de ecologie en biologie en daarmee meerwaarde voor de waterkwaliteit is aangepast en gevarieerd onderhoud nodig. Het onderhoud wordt meer onderdeel van het reguliere werk en wordt in 2025 niet meer gelijk uitgevoerd met het baggerwerk wat eens per 8 jaar gedaan wordt. Hiervoor wordt in 2025 verder geëxperimenteerd en zal naar verwachting in 2026 het totale beheergebied onderhouden worden.

Oeverherstel:

De verminderde kwaliteit van materialen, het zoetwater inlaten in de watersystemen, het dynamisch peilbeheer en de korte periode van onderhoudsmogelijkheden in combinatie met ons huidige onderhoudssysteem is niet voldoende om de onderhoudstoestand op niveau te houden. In 2024 wordt de bestaande en gewenste onderhoudstoestand voor het totale beheergebied in beeld gebracht, waarna de financiële gevolgen helder worden. Voor de begroting 2025 volgt een raming op basis van het baggergebied van 2025.

Emissieschermen:

De aanwezigheid van 224 km aan emissieschermen en het ontbreken van duidelijke afspraken hierover heeft tot gevolg dat driekwart van ons watersysteem niet of onvoldoende onderhouden kan worden. Om hier uitvoering aan te geven lopen er gesprekken met NFO en ingelanden in het gebied. In 2024 volgt een advies over de operationele afspraken die nodig zijn en een voorstel om de verordening te actualiseren.

Cultuurhistorische duikers:

Beheer en onderhoud van objecten kost geld. De kosten voor het beheer en onderhoud van cultuurhistorische objecten zijn dusdanig dat deze niet kunnen worden betaald uit de reguliere onderhoudsbudgetten van de afdeling. Wanneer de primaire functies van de kunstwerken niet kunnen worden gewaarborgd zullen de betreffende kunstwerken moeten worden vervangen door een nieuw kunstwerk. Hierdoor vervalt de cultuurhistorische waarde. Gelet op eerdere besluitvorming is dit niet wenselijk.

We gaan de resterende 3 cultuurhistorische duikers zoals opgenomen in het prioriteringssysteem herstellen. Hiervoor is een bedrag benodigd van € 1.762.000,- (prijspeil 2024). Dit betreft de duikers:

- Hengstdijk, Vogelfort 10 (€ 609.000,-);
- Nummer Eén, nabij kruising Doddenhoek-Vaartdijk (€ 507.000,-);
- Terneuzen, Westelijke Rijkswaterleiding t.h.v. Oud Zevenaarsdijk (€ 646.000,-).

Komende periode wordt gezien wanneer deze projecten ingepast kunnen worden in de investeringsplanning, waarna het voorstel volgt om de bestemmingsreserve aan te vullen.

Risico's en kansen:

- Maaien: opnieuw aanbesteden en actuele eisen zullen kostenverhogend zijn.
- NVO's: voor de pilotgebieden in 2025 kunnen de werkzaamheden naar verwachting uitgevoerd binnen het bestaande onderhoudsbudget.
- Oeverherstel: veranderende omstandigheden en een toekomstgerichte aanpak oeverherstel vraagt een uitgebreidere inventarisatie en afspraken over het onderhoudsniveau om de voorgestane kwaliteit op peil te houden.
- Als er geen of te weinig oeverherstel uitgevoerd wordt zal er schade ontstaan aan aanliggende percelen, zal waterafvoer in het gedrang komen en zullen er klachten richting het waterschap komen.
- Op plaatsen waar door aanwezigheid van emissieschermen onvoldoende onderhoud uitgevoerd kan worden, zal bladval zorgen voor extra baggeraanwas en zal begroeiing toenemen met verstoppingen tot gevolg en in extremere situaties het onderlopen van de naastgelegen percelen

Financiële en personele consequenties:

- Het maaibestek wordt naar verwachting aanzienlijk duurder, een eerste inschatting van alleen de duurzamere brandstof is ca. € 330.000 ,-.
- De financiële consequenties voor oeverherstel worden in aanloop naar de begroting 2025, op basis van een inventarisatie, in beeld gebracht.

- In een separaat AV voorstel wordt voorgesteld een bedrag van € 1.438.500,- vanuit de algemene reserve toe te voegen aan de bestemmingsreserve 'Cultuurhistorische duikers en stuwen' voor de renovatie van drie cultuurhistorische duikers welke gesitueerd zijn bij Nummer Eén, bij de westelijke rijkswaterleiding en bij Vogelfort Hengstdijk;

Baggerwerkzaamheden grote wateren

Vanaf 2025 zijn de nieuwe verantwoordingsvoorschriften voor de waterschappen van toepassing. Onderhoudsmatige werkzaamheden kunnen niet meer worden geactiveerd. Hierdoor vindt er een overheveling van baggerwerkzaamheden plaats van de investeringen naar de exploitatie. Dit betreft de baggerwerkzaamheden grote wateren. Er geldt hiervoor een overgangsregeling van 5 jaar (2025-2029). Op basis van het programmeren en prioriteren van baggerprojecten wordt uitgegaan van een gemiddelde besteding van € 3.500.000,- op jaarbasis. Dit betekent een overheveling van € 700.000,- per jaar vanaf 2025. In de huidige meerjarenrekening was reeds een overheveling voorzien van € 840.000,- .

Voor een duidelijke administratieve overheveling is het voorstel om de onderhanden projecten en de projecten in voorbereiding nog als investering te verantwoorden. Dit heeft betrekking op de jaren 2025 en 2026. Vanaf 2027 worden alle nieuwe projecten overgeheveld naar de exploitatie.

Voor de meerjarenraming 2025-2029 is in onderstaande tabel opgenomen welke baggerprojecten verantwoord worden in de investeringen en welke in de exploitatie. Hieruit blijkt dat de grootte van de baggerprojecten sterk uiteen kunnen lopen, waardoor dit een ongewenst effect heeft op het exploitatiebudget en zodoende ook op de lastendruk. Deze fluctuaties kunnen worden opgevangen middels het vormen van een voorziening of een bestemmingsreserve. Doordat het waterschap bij baggerprojecten mede afhankelijk is van het weer, de medeoverheden en de beschikbaarheid van baggerdepots kan in de praktijk de meerjarenplanning en realisatie uit elkaar lopen, wat niet wenselijk is bij een voorziening. Het advies is zodoende om een bestemmingsreserve 'baggeren grote wateren' te vormen, waarmee de fluctuaties in de jaren 2028, 2030 en 2031 worden opgevangen en we hiermee een kostenegalisatie op dit onderdeel realiseren. Dit sluit aan bij het beleid uit de nota 'weerstandvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen' waarin is opgenomen dat voor bestemmingsreserves een looptijd van 5 jaar van toepassing is met een optie tot verlenging van maximaal 5 jaar (beleidslijn 3). De reserve voor baggerprojecten wordt gevormd voor een looptijd 7 jaar (2025 t/m 2031).

De voorziene dotaties en onttrekkingen aan de bestemmingsreserve zijn in de onderste regel van onderstaande tabel opgenomen. Jaarlijks wordt het onderhoudsplan geactualiseerd, zodat meerjarig inzicht is in het benodigd baggerbudget voor de grote wateren. De projectmatige aanpak van deze baggerprojecten blijft ongewijzigd.

Voorjaarsnota 2024 MIP 2024 (Meerjareninvesteringsprogramma)

Planning baggerprojecten		x € 1.000										
Projectnr.	Investeringsproject	baggerjaar	kosten netto totaal	Prognose netto besteding 2025	Prognose netto besteding 2026	Prognose netto besteding 2027	Prognose netto besteding 2028	Prognose netto besteding 2029	Prognose netto besteding 2030	Prognose netto besteding 2031	Prognose netto besteding 2032	Investering/exploitatie
PRJ1491A	Baggeren Smedekensbruggekreek	2024	874	25	16							Investering
PRJ1491	Baggeren Sint Kruiskreek	2025	5.430	3.025	1.779	150						Investering
PRJ1491C	Baggeren Boschkreek De Sluis	2025	1.961	1.243	50	20						Investering
PRJ1493A	Baggeren Goese Vesten + Oevers	2025	1.383	1.183								Investering
PRJ1493C	Baggeren Axel zuid	2026	3.400		700	2.700						Investering
PRJ1491D	Baggeren Passageule (vervolg)+Pyramide	2026	3.930	700	3.230							Investering
E212	Baggeren Vlissingen	2027	1.058		423	635						Exploitatie
E213	Baggeren Middelburgse vesten + Veerse en Vlissingse watergang	2028	3.130			1.252	1.878					Exploitatie
E214	Baggeren grote waterleiding Goes	2028	220			88	132					Exploitatie
E220	Baggeren Vesten Hulst	2029	3.400				1.360	2.040				Exploitatie
E215	Baggeren Stroopuiten Blontrok Oostburg	2029	2.561					1.024	1.537			Exploitatie
E216	Baggeren Krabbekreek Sluis	2030	309						124	185		Exploitatie
E217	Baggeren Baarzandsche en Nieuwlandse kreek Breskens	2030	3.302						985	1.813	504	Exploitatie
E218	Baggeren Nieuwkerksche kreek Groede	2031	3.699						1.480	2.219		Exploitatie
E219	Baggeren Plaskreek Hoofdplaat	2031	560							224	336	Exploitatie
	TOTAAL NETTO			6.176	6.198	4.845	3.370	3.064	4.125	4.442	840	
	TOTAAL NETTO IN EXPLOITATIE			0	423	1.975	3.370	3.064	4.125	4.442	840	
	MJR 2024-2029 voorzien budget in expl.			700	1.400	2.100	2.800	3.500	3.500	3.500		
Verschil	toevoegen/onttrekken aan bestemmingsreservatie		101	700	977	125	-570	436	-625	-942		

Muskusrattenbestrijding

Scheldestromen heeft in 2022 besloten mee te werken aan het behalen van het landelijke doel: Totale verwijdering van de Muskusrat in Nederland. In het bestuursakkoord is opgenomen om de landelijke strategie uit te voeren en de muskusrat terug te dringen tot de landsgrens. Alle formatieplaatsen zijn ingevuld. Het relatief nieuwe speurmiddel e-DNA, wat afgelopen jaar binnen Scheldestromen is getest, wordt vanaf 2024 verder ingezet. e-DNA is een techniek waarmee de aanwezigheid van muskusratten aangetoond kan worden door monsters van het oppervlaktewater te nemen. Deze techniek is in het LIFE MICA project ontwikkeld en is met name geschikt om in een “nagenoeg” leeg gebied te controleren en speuren op de aanwezigheid van muskusratten. Hiermee kan er effectiever bestreden worden omdat er minder controle uren in lege gebieden gemaakt hoeven te worden.

Risico's en kansen:

- Terugkeer van Muskusratten in gebieden die nu ‘leeg gevangen’ zijn of een onverwachte toename van de populatie.
- Het uiteindelijk niet halen van de landelijke doelstelling

Financiële en personele consequenties:

De bemonsteringskosten voor het e-DNA zijn niet voorzien. Vanaf 2025 verwachten we hier € 20.000 structureel meer budget voor nodig te hebben.

2.3 Programma Wegen

Inrichting van waterschapswegen conform de CROW-richtlijnen

De zorg voor veilige wegen in het buitengebied is een belangrijke taak van het waterschap. Met bijna 4.000 kilometer plattelandswegen is het waterschap daarmee een van de grootste wegbeheerders in Zeeland. Zoals ook in het waterschapsbeheerprogramma (WBP) en het Bestuursakkoord is omschreven staat de verkeersveiligheid daarbij hoog in het vaandel. Op basis van wetenschappelijke onderzoeken heeft het CROW samen met onder andere provinciale wegbeheerders, richtlijnen ontwikkeld voor de veilige inrichting van onze waterschapswegen. Deze richtlijnen hebben betrekking op de inrichting van zowel onze gebiedsontsluitingswegen, alsmede onze erftoegangswegen. Veel van onze wegen voldoen huidig qua inrichting niet aan de CROW-richtlijnen. De inrichting van de waterschapswegen hangt ook samen met de categorisering van onze wegen. Na vaststelling van de stip op de horizon omtrent de nieuwe categorisering zal de inrichting van onze wegen daarom prioriteit krijgen.

Risico's/ kansen:

De realisatie hiervan zal vele jaren in beslag nemen. Risicogestuurd werken is leidend voor de prioritering van de maatregelen waarbij rekening wordt gehouden met de vastgestelde netwerken voor fietsers en landbouwverkeer. Zolang niet alle waterschapswegen volledig voldoen aan de inrichting conform de CROW richtlijnen bestaat er verhoogd risico op ongevallen. Ook het imago van het waterschap als wegbeheerder staat hierdoor onder druk.

Financiële en personele consequenties:

Om alle waterschapswegen in te richten conform de landelijke richtlijnen zijn op de lange termijn honderden miljoenen euro's nodig. De voorgestelde herziening van de categorisering leidt tot een aanzienlijke verlaging van de kosten. Dit doordat veel huidige 80-km wegen in de nieuwe categorisering 60-km wegen zullen worden. Het goed inrichten van een 80-km weg is aanzienlijk duurder dan het goed inrichten van een 60-km weg. Op basis van de voorgestelde nieuwe categorisering bedragen de totale kosten naar verwachting (afhankelijk van een besluit over de categorisering) circa € 150 miljoen extra. Maatregelen voor herinrichting worden waar mogelijk gecombineerd met onderhoudswerkzaamheden.

Onderhoud aan wegen

Weginspectie, bermen maaien, bomen snoeien, groot onderhoud: Er is altijd veel werk aan de weg. Klimaatveranderingen zoals hitte en droogteschade en de toename van de verkeersintensiteit zorgen structureel voor hogere kosten in het onderhoud van wegverhardingen (denk aan de dek- en slijtlagen). Lange periodes van droogte zorgen voor scheurvorming en verzakkingen van de ondergrond. Toenemende hitte zorgt voor veel extra schade aan met name betonwegen, maar ook asfaltwegen. Door de toename van het verkeer (meer, groter, zwaarder en breder) worden onze wegen en wegbermen zwaarder belast, wat leidt tot toenemende schades.

Risico's/ kansen:

Meer schade aan wegen en wegbermen leidt tot meer kans op ongevallen. Ook het imago van het waterschap als wegbeheerder staat hierdoor onder druk.

Financiële en personele consequenties:

De schade aan de wegbermen neemt steeds meer toe, wat zorgt voor extra kosten. Daarnaast zien we dat de prijsstijgingen zich afgelopen jaren voortzetten. Dit is ook terug te zien in de stijgingen omtrent het deklagenbestek in 2023 en 2024. Toekomstig zullen er extra financiële middelen nodig zijn om deze kosten blijvend te kunnen dekken. We verwachten toekomstig structureel jaarlijks minimaal € 500.000,- extra nodig te hebben. Parallel hieraan verwachten we dat de formatie en gelden omtrent de impuls verkeersveiligheid toekomstig structureel benodigd zullen zijn.

Herziening wegcategorisering

In Nederland stijgt het aantal doden en gewonden door verkeersongevallen. De afgelopen 5 jaar zijn 28 doden gevallen bij verkeersongevallen op waterschapswegen. Ongeveer 1 op de 3 hiervan vindt plaats op een gebiedsontsluitingsweg. Kijkend naar het aantal gewonden vindt ongeveer 9% plaats op gebiedsontsluitingswegen. In zowel het Waterschapsbeheerprogramma (WBP) als het Bestuursakkoord is aangegeven dat we de verkeersveiligheid belangrijk vinden. Na vaststelling van de stip op de horizon omtrent de nieuwe categorisering zal de inrichting van onze wegen prioriteit krijgen. Daarnaast zou de herziening van de categorisering kunnen leiden tot overdracht van wegen tussen Provincie en waterschap.

Financiële en personele consequenties:

De financiële consequenties zijn reeds omschreven in de paragraaf die gaat over de inrichting van onze waterschapswegen. Afhankelijk van een toekomstig besluit tot overdracht van wegen tussen Provincie en waterschap kunnen de kosten voor beheer en onderhoud van wegen toenemen vanwege een uitbreiding van ons areaal.

Op orde brengen van kunstwerken (bruggen en duikers onder wegen)

Waterschap Scheldestromen beheert diverse kunstwerken onder wegen, waaronder 98 bruggen en bijna 5000 duikers. Het beheer en onderhoud van onze kunstwerken is komende jaren een belangrijk element. Het waterschap zal, net als andere wegbeheerders, komende periode investeren in het beter in kaart brengen van de status van onze kunstwerken. Daarnaast dienen we op basis van de uitgevoerde inspecties onderhoudsmaatregelen uit te voeren. De totale kosten voor de bruginspecties incl. nader onderzoek bedragen huidig circa €350.000,-. Nadat alle inspecties en nadere onderzoeken zijn afgerond, zal een lange termijn visie worden opgesteld zodat de noodzakelijke onderhouds- en vervangingsmaatregelen op basis van risico's geprioriteerd en geprogrammeerd kunnen worden en bepaald kan worden welke financiële middelen hiervoor benodigd zijn.

Risico's/ kansen:

Zolang de status en het benodigde onderhoud van onze kunstwerken niet bekend is bestaat er een risico m.b.t. het veilig gebruiken van deze kunstwerken.

Financiële en personele consequenties:

Dit zal financiële consequenties hebben voor de vervanging van en het beheer en onderhoud van onze kunstwerken.

Voertuigontwikkelingen

Technologische ontwikkelingen m.b.t. voertuigen zullen het verkeer ingrijpend veranderen. Er ontstaan door de jaren heen steeds nieuwere en snellere voertuigen. Daarbij worden auto's en landbouwmateriaal groter en zwaarder. Dit brengt nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee. Aan de andere kant worden auto's ook slimmer en veiliger waardoor het de vraag is of we over 10 jaar nog snelheidsbeperkende maatregelen of bewegwijzering nodig hebben. Al deze veranderingen zullen hoe dan ook impact hebben op de inrichting van onze wegen en fietspaden.

Financiële en personele consequenties:

Dit zal hogere kosten met zich meebrengen, maar wellicht ook kostenbesparingen.

Infrastructuur voor fietsers

Het Zeeuws Toekomstbeeld Fiets wordt door steeds meer gemeenten hoog op de prioriteitenlijst gezet. Wij worden daarbij betrokken en er zal om inzet vanuit het waterschap worden gevraagd: fietsroutes lopen nu eenmaal vaak over of langs waterschapswegen.

Financiële en personele consequenties zijn nog niet in te schatten.

Zorgplicht bomen

Boomeigenaren hebben op basis van het Burgerlijk Wetboek (art 6:162) een wettelijke zorgplicht voor hun bomen. De algemene zorgplicht houdt in dat een eigenaar verplicht is zijn bomen regelmatig en systematisch te onderhouden en periodiek te inspecteren op mogelijke gebreken. Een verhoogde zorgplicht geldt bij verhoogde gevaarzetting en doet zich voor afhankelijk van de toestand van de boom, de grootte (omvang) van de boom, de locatie en de verkeersintensiteit. De onderzoeksplicht is van toepassing wanneer bij bomen uitwendige gebreken of symptomen voor verborgen gebreken zijn vastgesteld waardoor het vermoeden is dat daar mogelijk gevaar voor de (verkeersveiligheid) op kan treden. Daar waar nodig dient men actie te ondernemen. In 2023 is het project zorgplicht bomen binnen de afdeling Wegen & VTH afgerond. De implementatie van de nieuwe werkwijze is 2024 ingezet en zal toekomstig worden geborgd. Door deze aangepaste werkwijze voldoet het waterschap aantoonbaar aan haar zorgplicht en wordt bovendien efficiënter omgegaan met de beschikbare middelen: bomen met een hoger risico krijgen meer aandacht dan bomen met een laag risico.

Risico's/ kansen:

Als we de zorgplicht bomen implementeren en borgen zijn er geen risico's van toepassing.

Financiële en personele consequenties:

De kosten blijven grotendeels gelijk. De aandacht voor de bomen die veel risico met zich mee brengen gaat omhoog, maar daarentegen gaat de aandacht voor de bomen die weinig risico met zich meebrengen omlaag.

Afname beschikbare ruimte voor beplanting en toenemende vraag naar compensatie

Door diverse ontwikkelingen zoals de noodzakelijke ruimte voor kabels en leidingen (glasvezel en netcongestie) wordt het steeds moeilijker om wegbeplanting te handhaven of terug te planten na rooien van versleten beplanting. Daarnaast is de noodzaak voor een obstakelvrije zone vanuit verkeersveiligheid soms een beperkende factor bij het terug planten. De Provincie vraagt van ons d.m.v. de Bosvisie om ons areaal aan beplanting uit te breiden.

Risico's/ kansen:

Dit kan invloed hebben op de realisatie van onze bestuurlijke kpi waarin we aangeven dat we de hoeveelheid wegbeplanting minimaal gelijk houden aan de hoeveelheid van 2023.

Financiële en personele consequenties zijn nog niet in te schatten.

Openbare verlichting

Het waterschap plaatst verlichting langs haar wegen op locaties waar dit vanwege de verkeersveiligheid gewenst of zelfs vereist is. Het bestuur heeft op 4 juli 2023 besloten om de lichtmasten van gemeenten die langs waterschapswegen staan over te nemen in eigendom en beheer en onderhoud. Een deel van deze lichtmasten heeft niet zozeer een functie voor de verkeersveiligheid, maar wel voor sociale veiligheid. Bij de actualisatie van ons beleid m.b.t. openbare verlichting zal afgewogen moeten worden in hoeverre het waterschap verlichting voor sociale veiligheid in de toekomst wil handhaven. Voor de overdrachten worden er huidig tot en met 2025 overeenkomsten afgesloten met de betreffende gemeenten.

Financiële en personele consequenties:

Bij overdracht wordt door de overdragende gemeenten een gewenningsbijdrage betaald die wordt toegevoegd aan een bestemmingsreserve. Hieruit kan de eerste jaren na overdracht het beheer en onderhoud worden betaald. Uiteindelijk zullen de kosten voor beheer en onderhoud voor een structurele kostenstijging van circa € 250.000,- per jaar (prijspeil 2023) zorgen.

Risicogestuurd en efficiënt beheer en onderhoud

De afdeling wegen is verantwoordelijk voor het beheren en onderhouden van onze wegen, onze kunstwerken, onze lichtmasten en ons groen areaal: de assets van de afdeling wegen. Hierbij is de balans tussen de afgesproken prestaties uit het waterschapsbeheerprogramma en het bestuursakkoord, de risico's en financiële kaders essentieel. Om de beschikbare mensen en middelen maximaal te benutten investeren we in werkwijze waarbij de urgentie van ons onderhoud wordt bepaald aan de hand van risico's en waarbij de hele levenscyclus van onze assets integraal worden beoordeeld. De assetmanagementadviseur vervult in deze afwegingsystematiek reeds een belangrijke rol. Naast deze assetmanagementadviseur is er aanvullend echter behoefte aan een maintenance engineer om het omschreven beleid optimaal te vertalen naar concrete onderhoudsplannen voor zowel de korte als lange termijn.

Financiële en personele consequenties:

Voor de hierboven beschreven ontwikkeling is toekomstig behoefte aan uitbreiding van de formatie (€ 110.000,-).

2.4 Programma Afvalwaterketen

Balans tussen prestaties, risico's en kosten

De afdeling Afvalwaterketen is verantwoordelijk voor het beheren en onderhouden van de zuiveringen, rioolgemalen en persleidingen: de assets van Afvalwaterketen. Hierbij is de balans tussen de afgesproken prestaties (vanuit het WBP en bestuursakkoord), de risico's die geaccepteerd worden en de bijbehorende kosten essentieel. Deze balans en de manier waarop het beheer en onderhoud is ingericht kan nog beter: er zijn verwachtingen (prestatie-eisen) vanuit het bestuur die niet gedekt zijn door middelen (bijv. op het gebied van duurzaamheid). Ook zijn er assets die met hun staat van onderhoud leiden tot meer risico dan acceptabel, maar er zijn ook assets waar juist 'risico-ruimte' zit. Deze assets kunnen misschien toe met een lager onderhoudsfrequentie, zonder dat dat consequenties heeft voor het behalen van de afgesproken prestaties. De balans kan scherper en de prioritering van beheer en onderhoud kan verbeteren. Momenteel ervaart de afdeling een tekort aan middelen en capaciteit voor het uitvoeren van het huidige werk.

Risico's/kansen:

Door het implementeren van een nog meer risico gestuurde benadering van het onderhoud, in plaats van het traditionele per soort/type bedrijfsmiddelen ingerichte onderhoud, kunnen onderbouwde keuzes worden gemaakt in ons onderhoudsbeleid. Belangrijkste effect is een meer onderbouwde keuze in onderhoudsmanagement en daarop afgestemde middelen en formatie.

Financiële en personele consequenties:

In 2024 wordt gestart met het oppakken van een meer risico gestuurde benadering van een aantal bedrijfsmiddelen. Voor de gewenste capaciteit voor het op orde brengen van de balans tussen prestaties, risico's en kosten is meer formatie nodig.

Emissie lachgas

Op rwzi's ontstaat tijdens het stikstofverwijderingsproces lachgas (N₂O). Lachgas is een zeer sterk broeikasgas en zorgt voor een groot deel van onze CO₂-footprint. Om meer inzicht te verkrijgen in de condities waaronder lachgas ontstaat en om op basis daarvan reductiemaatregelen te bepalen, loopt er een landelijk versnellingsprogramma lachgasreductie. Waterschap Scheldestromen doet hieraan mee. Aangegeven is dat we vanaf 2025 voor 4 jaren de lachgasuitstoot op rwzi Walcheren en rwzi Breskens gaat monitoren en mogelijke maatregelen gaat testen. Na dit versnellingsprogramma moet duidelijk zijn hoe groot de lachgasemissie is van de zuiveringen en welke reductiemaatregelen er genomen kunnen worden. Dit draagt allemaal bij aan de verplichting van het verkleinen van de CO₂-footprint.

Risico's/kansen:

Meedoen aan dit programma levert veel kennis op.

Financiële en personele consequenties:

De kosten voor Scheldestromen voor deelname aan dit programma zijn onderverdeeld in exploitatiekosten en investeringen. In exploitatie is € 150.000 benodigd voor personeel (uitbreiding formatie operator en technoloog voor een periode van 4 jaar, vanaf 2025) en € 72.000,- bijdrage aan de landelijke programmakosten vanaf 2024. In de investeringen is de subsidiabele meetapparatuur geraamd; bruto € 685.000,- met € 335.000,- subsidie waardoor netto € 350.000,- overblijft.

Overdracht rioolgemalen/leidingen Gemeente Terneuzen

Projecten PJ1543A Renovatie rg Magrette / PRJ1543B Renovatie rg Zuiddorpe Hoofdweg Zuid /PRJ1543C Renovatie rg Axel, Justaasweg staan gepland in 2025. Deze rioolgemalen zullen dan worden aangepast aan de eisen van de gemeente Terneuzen en worden overgedragen aan de gemeente Terneuzen. In 2024 zal hiervoor een overeenkomst worden opgesteld. De leidingen staan na 2029 gepland.

Financiële en personele consequenties:

Wanneer de rioolgemalen worden overgedragen, zullen deze versneld afgeschreven moeten worden ten laste van exploitatie. Met de huidige planning betekent dit een extra afschrijvingslast in 2025 van circa € 1,7 mln. De mogelijk te ontvangen gewenningsbijdrage hiervoor en na overdracht lagere onderhoudskosten staan hier tegenover. In 2024 wordt hiervoor een voorstel met overeenkomst aan het bestuur voorgelegd.

Verkenning toekomst effluentleiding Kanaalzone

Met bedrijven en stakeholders de mogelijkheden verkennen voor de toekomst van de bedrijfseffluentleiding in de Kanaalzone. Doel is een gezamenlijke visie op de verwerking van het bedrijfseffluent in de toekomst en afspraken maken over de verdeling van taken en kosten.

Risico's/kansen:

Verkenning kan meer tijd kosten vanwege vele stakeholders en uiteenlopende belangen. Kans op een gezamenlijke oplossing en beperken risico's en bemoeienis waterschap met bedrijfseffluentverwerking. Optimale afvoercapaciteit (voor bedrijfseffluent) Afstemming en samenwerking in taakuitvoering met de omgeving.

Financiële en personele consequenties:

Kosten voor de verkenning zijn nog niet geheel duidelijk, maar deze worden voorzien uit de reserve waarin vanaf 2024 nog € 62.000,- beschikbaar is, gedurende de verkenning zal blijken of dit voldoende is. In de begroting 2025 wordt meer duidelijkheid gegeven over deze kosten.

Beleidsontwikkeling hergebruik effluent

Nieuwe wetgeving, veranderend klimaat en de wens om circulair te worden, zijn aanleidingen om het beleid rond hergebruik effluent te herzien. Daarnaast is er de wens om beter inzicht te krijgen in de mogelijkheden voor het inzetten van effluent. Komende tijd wordt vanuit twee concrete casussen (verkenning rwzi Westerschouwen en mogelijk rwzi Walcheren) verkend welke mogelijkheden voor hergebruik er zijn. De bestuurlijke keuzes die hieruit volgen worden in beleid vastgelegd.

Risico's/kansen:

Het waterschap is geen waterleverancier en zal niet overal in staat zijn aan alle verwachtingen te voldoen. Daarmee is het cruciaal om scherp neer te zetten wat de rol van het waterschap is, en wat men van ons mag verwachten. Effluent is een potentiële zoetwaterbron, maar er zijn ook risico's aan het hergebruik voor omgeving en gezondheid. Vaak zullen investeringen nodig zijn voor het opwaarderen van het effluent, of het transporteren naar de gevraagde locatie. Dat maakt dat het komen tot een sluitende

businesscase moeilijk zal blijven. Hergebruik effluent draagt bij aan doelen voor nuttig (her)gebruik (afvalwaterketen) en zoetwaterbeschikbaarheid (watersystemen).

Financiële en personele consequenties:

Kosten voor de tweede verkenning (mogelijk rwzi Walcheren) worden ingeschat op € 50.000,- in 2025.

Hernieuwing richtlijn stedelijk afvalwater

De Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater stelt minimumeisen voor de zuivering van stedelijk afvalwater en is daarom een heel belangrijk kader voor het uitvoeren van de zuiveringstaak door de Nederlandse waterschappen. Er ligt een concepttekst die naar verwachting in 2024 door het Europees Parlement zal worden vastgesteld. Daarna volgt een traject van enkele jaren waarin de wetgeving naar Nederlandse wetgeving wordt vertaald en een aantal onderwerpen verder wordt uitgewerkt. Potentieel kan de wetgeving gevolgen hebben voor de huidige bedrijfsvoering. Zo kan het zijn dat er eisen komen met betrekking tot het verwijderen van medicijnresten. Mogelijk zijn er dan aanvullende zuiveringsstappen nodig bij (enkele) van de rwzi's. Ook wordt gekeken naar de effecten op energie- en grondstoffenverbruik bij het bepalen van maatregelen.

Risico's/kansen:

Mogelijk komen er aanvullende/strengere zuiveringseisen en eisen voor energieverbruik die vragen om extra investeringen op de rwzi's. Ontwikkelingen op het vlak van zuiveringseisen dragen bij aan de waterschapstaak gezuiverd afvalwater. Daar waar keuzes in ambitieniveaus gemaakt kunnen worden, worden deze bestuurlijk voorgelegd.

Financiële en personele consequenties:

Aanvullende maatregelen leiden tot extra exploitatielasten ten opzichte van het huidige budget. In 2025 verwachten we nog geen nieuwe investeringen, maar mogelijk op langere termijn wel. Effecten op de formatie zijn nog niet te voorzien. Impact op formatie en middelen zal afhankelijk zijn van gemaakte (bestuurlijke) keuzes.

PHA2USE

Het PHA2USE-project is gericht op de grootschalige productie van Caleyda als plasticvervanger uit onder andere zuiverings-slib. In het PHA2USE project wordt onderzocht wat nodig is om volgende stap te zetten naar productie op grote schaal. Het is een vervolg op het eerder uitgevoerde Phario project waarin onderzocht is of het mogelijk is om deze plasticvervanger te produceren uit zuiverings-slib.

Het PHA2USE-project bevindt zich momenteel in de afsluitende fase, waarbij de operatie in Dordrecht tot mei 2024 loopt. Na afloop van het project volgt een evaluatie en advies voor een eventuele volgende stap.

Risico's/kansen:

De techniek geeft een optie voor duurzame verwerking van slib, naast de al bestaande routes voor het winnen van grondstoffen en energie uit slib, waarmee een alternatief geproduceerd kan worden voor plastic. Deze plasticvervangers zijn afbreekbaar en daardoor niet schadelijk voor het milieu. De ontwikkeling draagt bij aan de taak voor het verwerken van slib, en de doelstelling voor een circulaire economie.

Financiële en personele consequenties:

Indien het waterschap na de evaluatie besluit door te gaan met de verdere ontwikkeling van deze innovatie, dan worden ook de kosten in beeld gebracht. Bij nieuwe

ontwikkelingen in het project kan een nieuw kredietvoorstel aan de Algemene Vergadering voorgelegd worden.

ZZS en PFAS

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) zijn chemische stoffen die een aantal kenmerken hebben: ze zijn kankerverwekkend, ze zijn niet of zeer moeilijk afbreekbaar, ze zijn giftig bij lage concentraties, ze hopen zich op in het milieu en in levende wezens, of ze beschadigen het DNA waardoor ze erfelijke veranderingen kunnen veroorzaken. Nederland kent een structurele aanpak voor ZZS. Een aantal van deze stoffen komen via de riolering op de rioolwaterzuivering terecht en een deel komt daarna via een effluentlozing (gezuiverd afvalwater) in het oppervlaktewater terecht.

Op dit moment krijgen vooral de Poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) veel aandacht. Met name in de Westerschelde zijn hoge concentraties aangetroffen die terug te leiden zijn naar lozingen door bedrijven in Antwerpen en omgeving. In onderzoeken bij een beperkt aantal zuiveringen in Nederland zijn deze stoffen ook aangetoond in wisselende hoeveelheden. Nu heeft waterschap Scheldestromen de aanwezigheid van PFAS in het gezuiverde afvalwater van de zuiveringen laten onderzoeken. In 2024 komt hier een rapportage over. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek kan verder brononderzoek worden uitgevoerd. Dit sluit aan bij de voorgestelde lijn vanuit de Unie van Waterschappen, om de vervuiling bij de bron aan te pakken.

Risico's/kansen:

Als PFAS aanwezig zijn in het gezuiverde afvalwater dan wordt het oppervlaktewater hiermee belast. De rapportage zal inzicht geven in de hoeveelheid PFAS in het gezuiverde afvalwater. Maar het verwijderen van PFAS op een zuivering is op dit moment niet mogelijk omdat er nog geen gangbare technieken voor bestaan. Afhankelijk van de resultaten kan een vervolgtraject worden gestart waarbij waterschap Scheldestromen in samenwerking met de RUD (regionale uitvoeringsdienst) brononderzoek doet om zo te achterhalen welke bedrijven PFAS lozen op de riolering. Als er inzicht is in de hoeveelheden PFAS die via de zuiveringen in het oppervlaktewater terecht komen kan via brononderzoek achterhaald worden wat de bronnen zijn om zo de PFAS-belasting te verminderen.

Financiële en personele consequenties:

De uitkomsten van de rapportage moeten worden afgewacht om financiële en personele consequenties in beeld te brengen. Mogelijk is extra budget nodig voor extra analyses en externe advisering.

Hergebruik effluent rwzi Terneuzen

Sinds 2010 is de membraanbioreactor (MBR) op de rwzi Terneuzen in bedrijf voor de productie van bedrijfswater voor DOW Chemical bv. De MBR is een gezamenlijk project van Evides en het waterschap. De MBR is gebouwd om een deel van het aanbod aan afvalwater op de rwzi Terneuzen te zuiveren (ca. 25% van het aanbod) en de productie van permeaat (effluent ontdaan van onopgeloste bestanddelen door middel van membranen) voor de productie van bedrijfswater. Het contract loopt medio 2025 af.

De samenwerking met Evides wordt gecontinueerd. Het zuiveren van 25% van het afvalwater door derden is aanbestedingsplichtig. Doordat we maximaal transparant zijn geweest over het voornemen tot het gunnen van deze diensten is het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst mogelijk. Voor deze dienst betaalt het waterschap een jaarlijkse vergoeding. Evides gaat het beheer en onderhoud van de MBR volledig overnemen en de benodigde herinvesteringen doen aan het membraandeel. De bioreactor

dat onderdeel is van de MBR is in eigendom van het waterschap. Onderdelen van deze installatie, zoals de automatisering en de perforatierooster worden indien nodig in de komende jaren op basis van inspecties en risicobenadering vervangen. Deze investeringen komen ten laste van het waterschap. EIW maakt tijdig inzichtelijk wanneer deze vervangingen zijn voorzien, zodat het waterschap deze kan opnemen in een voorjaarsnota en begroting volgens de normale plan- en controlecyclus. In de samenwerkingsovereenkomst zijn hierover afspraken vastgelegd.

Risico's/kansen:

Het effluent van de rwzi Terneuzen wordt duurzaam hergebruikt en draagt daarmee bij aan de circulairiteitsdoelstellingen. De rwzi Terneuzen hoeft vervolgens niet uit te breiden.

Financiële en personele consequenties:

Voor deze dienstverlening is het waterschap jaarlijks een bedrag van € 400.000,- incl. BTW (prijspeil 2023) verschuldigd. Naar verwachting stijgen de exploitatiekosten daarmee voor het waterschap met € 300.000,-. Indexering naar 2024 kan pas eind 2024 plaatsvinden, omdat pas aan het eind van 2024 de parameters bekend zijn aan de hand waarvan de indexering wordt berekend. In de voorjaarsnota worden de consequenties van de overeenkomst aangekondigd en opgenomen in de begroting 2025. Voor het zuiveren van 25% van het afvalwater door Evides gaat het waterschap jaarlijks een vast bedrag per jaar met ingang van juli 2025 betalen. Voor 2025 betekent dit een verhoging van de exploitatiekosten van € 150.000,- inclusief btw (prijspeil 2023). Voor 2026 en verder betreft het een verhoging van de exploitatie € 300.000,- inclusief BTW (prijspeil 2023).

Formatieplan AWK

AKW is een afdeling die 24 uur per dag gedurende 7 dagen in de week verantwoordelijk is voor het transporteren en zuiveren van afvalwater in het beheergebied van Scheldestromen. Daarnaast wordt het onderhoud aan de technische installaties van de assets van de afdelingen AWK, WS en WK verricht. Binnen de afdeling AWK, voorheen Zuivering & Installatiebeheer (ZI), wordt al jarenlang met eenzelfde formatie de taken van de afdeling AWK uitgevoerd. Dat gebeurt al sinds de fusie van de waterschappen Zeeuws-Vlaanderen en Zeeuwse Eilanden tot Scheldestromen in 2009, en daarvoor al veel langer. Tijdens de laatste reorganisatie in 2022 is het aantal teamleiders verminderd van 6 naar 4 en zijn hun taken verschoven naar teammedewerkers. De projectleiders, met hun specifieke rol als technisch expert, zijn verplaatst naar de afdeling Projecten, de riolisten zijn toegevoegd aan AWK. Er is sprake van een disbalans tussen formatie en workload. Het aantal assets en daarmee ook het aantal bedrijfsmiddelen is bijvoorbeeld de afgelopen jaren met meer dan de helft toegenomen. De formatie van de afdeling afvalwaterketen is om diverse redenen niet meegegroeid met de uit alle veranderingen volgende toegenomen taakstelling.

Risico's/kansen:

In en op zuiveringen en installaties is echter als gevolg van (technologische) ontwikkelingen, uitgevoerde renovatie- en nieuwbouwprojecten en toegepaste kennis en kunde behoorlijk wat veranderd. Het niet op orde hebben van de beleid, beheer-, procesvoerings- en onderhoudstaken leidt tot het niet voldoen aan wet- en regelgeving en prestatie-eisen (minder verpompt/ gezuiverd dan vereist) en onacceptabele risico's (risico op imagoschade, risico op ongezuiverde lozingen), zeker ook in relatie tot toekomstige ontwikkelingen.

Financiële en personele consequenties:

Voor elke AWK-team is inzichtelijk gemaakt waar de druk op de uitvoering van de taken uit

bestaat. Per team zijn de werkzaamheden en taken in beeld en is bepaald hoeveel capaciteit benodigd is. De analyse van het tekort aan capaciteit is gebaseerd op hetgeen er nodig is aan capaciteit minus wat beschikbaar is aan capaciteit. Daar waar gegevens voorhanden zijn is daar uiteraard gebruik van gemaakt, van ontbrekende gegevens is een inschatting gemaakt. De basis wordt gevormd door de (evaluatie van) teamplannen, data uit het OnderhoudsBeheerSysteem (OBS), aantal objecten, bedrijfsmiddelen, (niet) uitgevoerde werkorders voor preventief en correctief onderhoud etc., storingsanalyses en tijdschrijfregistraties van de afgelopen 3 jaar. De voorgestelde fte-uitbreiding is voor het op orde brengen van en toekomstbestendig maken van AWK om beleid, beheer, onderhoud en de procesvoering bij de afdeling AWK (en assets van WS en WK) waarbij de personeelkosten jaarlijks € 1,2 mln. hoger zullen worden (€ 847.000 in 2025) . De invulling is nader geprioriteerd door de jaren heen (tot 2027)

Deze formatie-uitbreiding bevat niet de benodigde inzet van capaciteit vanuit de afdeling AWK voor de uitvoering van de in de begroting 2025 opgenomen projecten en de voorbereiding van de in de meerjarenraming voor 2026 opgenomen projecten. Dit is een situatie waarvoor in de toekomst structureel inzet van de afdeling afvalwaterketen is vereist. Een toelichting hierop staat vermeld onder 'Begeleiding projecten door de afdeling Afvalwaterketen'.

Kostenontwikkeling versus onderhoud

De exploitatiebudgetten voor de uitvoering van de verschillende taken worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de consumentprijsindex (CPI) conform de hiervoor gestelde financiële kaders. Deze CPI heeft betrekking op het prijsverloop van een pakket goederen en diensten zoals dit gemiddeld wordt aangeschaft door alle huishoudens in Nederland. De economie heeft de laatste jaren een aantal grote schokken te verwerken gekregen. Corona, de oorlog in Oekraïne (en de daardoor veroorzaakte energiecrisis), een rap oplopende inflatie en snelle renteverhogingen van centrale banken hadden grote gevolgen voor huishoudens en bedrijven. Door ingrijpen van de overheid zijn de effecten voor met name de huishoudens beperkt gebleven. Dit is echter niet het geval voor bepaalde kostenontwikkeling voor producten die gebruikt worden in de afvalwaterketen. Denk hierbij aan chemicaliën en energie waarvoor de exploitatie sterk is verhoogd. Het onderhoudsbudget voor civiel/bouwkundig en mechanisch/elektrisch onderhoud zijn enkel gestegen met de CPI. Gevolg hiervan is dat het huidige onderhoudsbudget niet meer aansluit bij het benodigde budget voor onderhoud. Op basis van het uit de inspecties gebleken onderhoudswerk waarbij vele onderdelen aan het einde van hun technische levensduur komen worden bovenop het huidige onderhoudsbudget diverse vervangings- en reparatiekosten opgenomen in de begroting 2025. De afgelopen jaren is een structureel tekort op onderhoud vanaf 2019 verder opgelopen. Voorgesteld wordt om het onderhoudsbudget hiervoor structureel te verhogen om de achterstand van afgelopen jaren te vereffenen.

Risico's/ kansen:

Door het niet verhogen van het onderhoudsbudget kan de instandhouding en het goed functioneren van de vele bedrijfsmiddelen niet worden gegarandeerd.

Financiële en personele consequenties:

Budget onderhoud structureel verhogen met € 435.000,-.

Data op orde

Voor het beheren van de assets zijn een grote hoeveelheid aan data voorhanden. Deze

data worden eenmalig vastgelegd in bepaalde vastgestelde systemen. Onder andere worden geografische informatie vastgelegd in ArcGIS, technische bedrijfsmiddelen in Onderhoudsbeheersysteem (OBS), tekeningen in Meridian en foto's in de Beeldbank, enz. Deze data zijn de zogenaamde statische gegevens. Deze data zijn de basis waarmee samen met meet- en monitoringsgegevens (dynamische gegevens) verwerkt te worden naar informatie om sturing en beheer van objecten te volgen en bij te sturen. Zo ook is het onderhoud van alle bedrijfsmiddelen gekoppeld aan deze data.

Afgelopen jaren is door vele personele wisselingen de kernregistratie niet geheel meer op orde. In de komende jaren gaan we hiermee aan de slag.

Risico's/kansen:

Voor een adequate analyse in relatie tot het in balans brengen van prestaties, kosten en risico's en uitvoeren van risicogestuurd onderhoud is het op orde brengen van de data en documenten essentieel.

Financiële en personele consequenties:

De komende 2 jaar wordt extra personeel ingehuurd om de data op orde te krijgen en kosten hiervoor worden ingeschat op € 215.000,- .

SAZ+ en samenwerking met bedrijfsleven

De SAZ+ is een samenwerking van ketenpartners bestaande uit alle gemeenten, Evides drinkwater bv en het waterschap. In de huidige situatie hebben bedrijven geen zetel in dit samenwerkingsverband. In het bestuursakkoord van het waterschap is aangegeven om kennisuitwisseling met het bedrijfsleven te initiëren indien alle samenwerkingspartners het hier mee eens zijn. In 2024 wordt in overleg met de klankbordgroepleden van de SAZ+ onderzocht hoe we het contact en de kennisuitwisseling met het bedrijfsleven kunnen vergroten. Reeds in de huidige situatie worden op diverse vlakken met bedrijven opgetrokken voor kennisuitwisseling op het gebied van watertechnologie, aannemerij, leveranciers en ingenieursbureaus. Mogelijk zijn er op het gebied van stedelijk wateropgave en zoetwaterbeschikbaarheid samenwerkingen te creëren.

Risico's/kansen:

Kennisvergroting van de SAZ+-partners vindt mogelijk plaats.

Financiële en personele consequenties:

Verwacht wordt dat de consequenties beperkt zijn om het onderzoek uit te voeren.

Actualisatie Nota rioleringen

In de nota rioleringen worden de kaders vanuit het waterschap vastgesteld voor de afstemming over de gemeentelijke watertaken. De huidige nota rioleringen (2014) is verouderd en actualisatie is noodzakelijk. Dit betreft zowel het updaten van bestaande onderwerpen, als het uitwerken van nieuwe thema's zoals de omgevingswet. In relatie tot de omgevingswet wordt bepaald of de kaders worden opgenomen in de Waterschapsverordening.

De trekker is de afdeling afvalwaterketen, verder zijn de functionele afdelingen watersystemen en wegen & VTH (plantoetsing) betrokken. Afstemming met de Zeeuwse gemeenten wordt zoveel mogelijk via de SAZ+ gedaan. De nota wordt geschreven door het waterschap, voor het uitwerken van de verschillende thema's kan externe ondersteuning door adviesbureaus nodig zijn.

Risico's/ kansen:

Door middel van de in de nota op te nemen kaders, die via de SAZ+ worden afgestemd met de gemeenten, wordt duidelijk op welke wijze de plantoetsing van de gemeentelijke watertaken plaatsvindt.

Financiële en personele consequenties:

De kosten voor advies worden gefinancierd uit huidige begroting 2024.

KRW-maatregelen op 4 rwzi's

Vier rwzi's, te weten rwzi Oostburg, rwzi Breskens, rwzi Camperlandpolder en rwzi Kloosterzande moeten in het kader van de KRW-maatregelen nemen om de totaalstikstof in het effluent gedeeltelijk te reduceren. Op rwzi Oostburg en rwzi Breskens zijn reeds maatregelen genomen. Uit de evaluatie van deze maatregelen is geconstateerd dat de rwzi Oostburg voldoet aan de gestelde reductie-inspanning. Echter is het nodig de sturing van het zuiveringsproces door analysers te laten plaatsvinden. De huidig gebruikte sensoren hebben geen stabiel sturingssignaal. De rwzi Breskens voldoet aan de in 2016 gestelde lozingseisen, maar de in het kader van de KRW in 2018 gestelde stikstofreductie wordt niet behaald. Aanvullende maatregelen worden nader onderzocht. Om te voldoen aan de KRW-reductiedoelstelling wordt een tijdelijke maatregel voorzien zodanig dat het effluent niet in het KRW-lichaam kan stromen. De rwzi Kloosterzande wordt in 2027 uitgebreid en gaat daarmee ook aan de reductiedoelstelling uit de KRW voldoen. Voor de rwzi Camperlandpolder zijn ook analysers voorzien om de sturing te verbeteren. Streven is om dit in 2025 te realiseren.

Risico's/kansen:

Het niet tijdig voldoen aan de in het kader van de KRW gestelde stikstofreductiedoelstelling

Financiële en personele consequenties:

De investeringen worden verantwoord in het onderdeel afvalwaterketen projecten. Komende periode wordt bezien of het mogelijk is de investering naar voren te halen.

Onderzoek naar opslagtanks voor chemicaliën op drie rwzi's

Op de drie grote rwzi's, te weten Walcheren, Terneuzen en Willem Annapolder worden bulkchemicaliën opgeslagen in tanks. In de huidige wetgeving moeten deze tanks voldoen aan de zogenaamde Beoordelingsrichtlijn (BRL) als onderdeel van de Omgevingswet. Voor een aantal opslagtanks die reeds eind jaren tachtig zijn geplaatst is onduidelijk of deze nog voldoen aan de BRL. De opslagtanks worden in 2024 door een onafhankelijk derde getoetst en op basis van deze toetsing worden de benodigde aanpassingen op de drie rwzi's doorgevoerd.

Risico's/ kansen:

De opslagtanks voldoen niet aan de BRL.

Financiële en personele consequenties:

Het uitvoeren van het onafhankelijk advies betreft een eenmalige uitgaven van ca. € 50.000,-, Dit wordt gerealiseerd in 2024. In de Meerjareninvesteringraming is tevens een investering opgenomen van € 500.000,- in 2027 (zie omschrijving bij projecten afvalwaterketen). Onduidelijk is of dit afdoende is voor alle benodigde investeringen. Mogelijk worden een aantal opslagtanks vervangen in reeds geplande projecten.

Energie-inkoop

Normaal gesproken wordt energie, en met name elektriciteit, lang van tevoren ingekocht. Hierdoor zijn we in het verleden in staat gebleken om tegen een stabiele en lage prijs energie in te kopen. Hierdoor hebben we tot nu toe beperkt last gehad van de extreem hoge prijzen in 2022 en 2023.

Door de extreme marktprijzen hebben we de laatste jaren geen elektriciteit ingekocht. Voor 2025 en verder zullen we in 2024 wel weer een nieuwe overeenkomst af moeten sluiten. De marktprijzen zijn inmiddels weer sterk gedaald (maar nog steeds hoger dan voor de oorlog in Oekraïne). De risico-opslagen van de leveranciers zijn echter nog steeds extreem hoog. Ook is de markt nog steeds dermate verstoord dat er weinig of geen inschrijvers zijn geweest op recente aanbestedingen van andere overheden. Daarom is voor de inkoop voor 2025 en verder gekozen voor een alternatieve inkoopprocedure, waarbij de verwachting is dat we tegen een lagere prijs en betere voorwaarden kunnen inkopen.

Naast de leveranciersprijzen zijn ook de kosten van het netbeheer sterk gestegen, vanwege de grote investeringen die de netbeheerders moeten doen in het kader van de energietransitie en het oplossen van netcongestie. De verwachting is dat de tariefstijgingen voor netbeheer de komende jaren zullen aanhouden.

Risico's/kansen:

Het grootste risico voor de kerntaken van het waterschap is de afgekondigde netcongestie in Zeeland. Hierdoor is het onzeker of noodzakelijke uitbreidingen van het aansluitvermogen of nieuwe aansluitingen gerealiseerd kunnen worden. Er zijn landelijke aanpassingen aan de regelgeving in de maak, die het mogelijk maken om aansluitingen met een groot publiek belang, zoals poldergemalen en rioolwaterzuiveringsinstallaties, voorrang te geven bij het toekennen van transportcapaciteit. Dit biedt echter geen garanties voor de beschikbaarheid van voldoende transportcapaciteit voor het waterschap. Het waterschap is in overleg met netbeheerder Stedin om de gevolgen voor onze kerntaken zo veel mogelijk te beperken.

De toenemende schaarste aan transportcapaciteit en behoefte aan flexibele elektriciteitsvraag biedt tot op zekere hoogte ook kansen om beschikbare flexibiliteit in te zetten op de elektriciteitsmarkt, en hiermee de kosten te verlagen. De aard van de taken van het waterschap laten echter slechts in beperkte mate flexibiliteit toe ('als het regent moeten wij pompen').

Daarnaast zijn er nog steeds grote financiële risico's, aangezien de prijzen voor de komende jaren nog niet vast staan.

Financiële en personele consequenties:

In begroting 2024/MJR 2025-2027 is reeds rekening gehouden met forse verhogingen voor energie gezien de marktomstandigheden toen. Op basis van de huidige marktomstandigheden (De prognoses VJN zijn per 1-4-24) lijken de stijgingen minder fors ten opzichte van de meerjarenraming (najaar 2023). Hierdoor worden de energiekosten naar beneden bijgesteld met € 1,4 mln. in 2025, € 1,5 mln. in 2026 en € 1,2 mln. in 2027. Wanneer de tarieven voor de komende jaren zijn vastgelegd is pas aan te geven wat de gevolgen zijn voor de komende jaren.

Fosfaatterugwinning bij SNB

Bij het zuiveren van afvalwater ontstaat zuiveringslib. Dit lib van Scheldestromen gaat naar zuiveringslibverwerker SNB. Scheldestromen is, samen met de andere toevoerende waterschappen, aandeelhouder van SNB. Het zuiveringslib bevat fosfaat, een waardevolle

grondstof. Begin 2024 is er een overeenkomst gesloten tussen SNB en SusPhos om binnen enkele jaren een fosfaatrecyclingfabriek te realiseren op het terrein van SNB. Het is de bedoeling om binnen nu en een jaar het ontwerp van de fabriek, de business case en de wijze van samenwerking tussen beide bedrijven helemaal uitgewerkt hebben. Ook moet dan de aanvraag voor de vergunning gedaan zijn. Vervolgens is het aan de aandeelhouders van SNB en SusPhos om een definitief investeringsbesluit te nemen. Als dat besluit positief is en de vergunning binnen is, kan met de bouw worden gestart.

Risico's/kansen:

Deze ontwikkeling is een mooie kans voor de waterschappen om fosfaat terug te kunnen winnen. Er zal een behoorlijke investering nodig zijn. De aandeelhoudende waterschappen, inclusief Scheldestromen, moeten daar nog over beslissen. Na realisatie is er een grote stap genomen in het terugwinnen van grondstoffen, in dit geval fosfaat.

Financiële en personele consequenties:

Een deel van deze flinke investering zal op basis van het aandeelhouderspercentage voor rekening van het waterschap komen. In deze fase is dit bedrag nog niet duidelijk.

Calamiteitenopslag slibverwerking Nederland

De waterschappen produceren jaarlijks circa 1.400.000 ton ontwaterd slib. In 2018/2019 werden de waterschappen geconfronteerd met problemen in de slibeindverwerking door de plotselinge uitval van AEB in Amsterdam en het wegvallen van de mogelijk tot verwerking in de landbouw in Duitsland door de strengere handhaving van de nitraatrichtlijnen aldaar. De combinatie van deze twee gebeurtenissen en de gevolgen hiervan voor de totale slibeindverwerking was de reden voor de waterschappen om een plan voor een robuuste en duurzame slibeindverwerking te maken.

Na de vaststelling van het Robuust plan slibverwerking in december 2020 zijn twee opslaglocaties gecontracteerd voor de opslag van circa 20.000 ton ontwaterd slib. In verband met de logistiek is destijds gekozen voor een locatie in Delfzijl van Indaver TOP en een in Terneuzen van Beelen.

In de zomer van 2023 is duidelijk geworden dat de waterschappen niet meer terecht kunnen bij Beelen in Terneuzen omdat hij het terrein van de hand heeft gedaan en de nieuwe eigenaar het contract niet wil verlengen. De afspraak met Beelen bestond uit de opslag van 10.000 ton zuiveringsslib in het geval zich een incident voordeed. Nadat dit bekend werd is AquaMinerals (als regievoerder incidentencapaciteit) op zoek gegaan naar een nieuwe locatie, bij voorkeur in het zuiden van het land. Uit deze verkenning zijn een aantal opties naar voren gekomen en is duidelijk geworden dat de kosten fors hoger zullen uitvallen. Hiermee staan we voor een afweging tussen handhaven van het afgesproken volume aan opslagcapaciteit voor incidenten of handhaven van het afgesproken budget om dit te regelen. De huidige krapte in de slibeindverwerking en de (onzekere) ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving en export zijn redenen om te kiezen voor handhaven van het volume en de hogere kosten hiervoor te accepteren.

Risico's/kansen:

Deze incidentencapaciteit zorgt voor een robuuste slibverwerking. Ook bij incidenten bij SNB kunnen wij ons slib nog afvoeren.

Financiële en personele consequenties:

Het aanhouden van het benodigde volume aan incidentencapaciteit van circa 20.000 ton zuiveringsslib zal hogere kosten met zich meebrengen. Dit komt neer op circa € 13.000 extra per jaar voor Scheldestromen.

Waterzande

Het nieuw ontworpen stranddorp aan de Zeedijk bestaat uit een groot buurtplein met 200 residenties, een wandelpromenade, een mooi strand en een beach club.

Waterzande komt aan de oude veerhaven in Kloosterzande waar de veerboot over de Westerschelde van 1943 tot 2003 uitvoer naar Kruiningen. Met de opening van de Westerscheldetunnel verdween het veer. Waterzande is onderdeel van de gebiedsontwikkeling waarin woningbouw, nieuwe buitendijkse natuur en recreatie moeten zorgen voor een nieuwe economische impuls voor de omgeving van Hulst.

Voor het project wordt een rioolstelsel aangelegd waar het afvalwater wordt ingezameld. Het ingezamelde afvalwater wordt met een nieuw te bouwen rioolgemaal Waterzande via een nieuw aan te leggen persleiding aangesloten op de rwzi Kloosterzande. Om het afvalwater te kunnen verwerken wordt de rwzi Kloosterzande hierover beperkt aangepast. Het rioolgemaal en de persleiding worden aangelegd door de projectontwikkelaar en vervolgens overgedragen aan het waterschap. De eerste woningen gaan het afvalwater naar alle waarschijnlijkheid eind 2024 reeds lozen.

Risico's/kansen:

De overdracht van het rioolgemaal en persleiding vindt enkel plaats indien deze aan de specificaties van het waterschap voldoen. We voeren samen met een adviesbureau controles hiervoor uit.

Financiële en personele consequenties:

De controles vergen personele inzet en er zijn kosten voor het inwinnen van adviesdiensten van circa € 20.000,- nodig. De kosten voor beheer en onderhoud van het rioolgemaal en persleiding worden ingeschat op jaarlijks € 12.000,- en komen vanaf 2025 structureel op de begroting voor onderhoud erbij.

Begeleiding projecten door de afdeling Afvalwaterketen

De relatie tussen beheer, onderhoud en projecten is voor alle technische objecten heel groot. De start van projecten vindt plaats vanuit de functionele afdeling, omdat de afdeling weet wat, waar, wanneer, waarom en hoe een rwzi, rioolgemaal en/of bedrijfsmiddel aangepast moet worden. De planvorming wordt jaren vooraf aan het project bepaald op basis van prognose, afspraken, wet- en regelgeving, leeftijd, staat van onderhoud, ontwikkelingen, (energie-) besparingsmogelijkheden, enz. opgezet.

Op basis hiervan wordt minimaal twee jaar van tevoren een startdocument opgesteld, zodat voor afdeling Projecten duidelijk is wat er binnen een project gerealiseerd moet worden. In elke fase van een project zijn medewerkers van alle afvalwaterketen-teams (BLOS, TO, BPI en BPZ). Deze begeleiding is noodzakelijk, omdat alles wat gerealiseerd gaat worden in overeenstemming moet zijn met de Ontwerp- en Bouwfilosofie. In relatie tot beheer blijven zij verantwoordelijk voor het doordraaien van de installaties en het veiligstellen van installatie-onderdelen. Doordat een aantal jaren geleden het 'normale' quotum aan projecten niet is gerealiseerd en er komende jaren een inhaalslag plaatsvindt komt het 'reguliere' werk onderdruk te staan. De prioriteit wordt nu aan projecten gegeven, omdat de achterstand enkel zou oplopen. Voor de 'reguliere' werkzaamheden wordt inhuur van personeel overwogen gelijk aan de opzet van 2024.

Risico's/ kansen:

Het niet tijdig uitvoeren van projecten verhoogd het risico tot het niet behalen van de prestaties en uitval van installatie.

Financiële en personele consequenties:

De benodigde personele capaciteit voor de uitvoering van projecten in 2025 en de voorbereiding en ondersteunen van de projecten in 2026 wordt ingeschat op € 1,0 mln.

voor de afdeling Afvalwaterketen. Vooralsnog zal dit middels inhuur worden ingevuld. Komende periode wordt voor de structurele invulling hiervan samen met afdeling projecten een voorstel opgesteld.

2.5 Programma Bestuur en Organisatie

Inleiding

Scheldestromen is een groeiende organisatie waar de uitvoering van regulier werk en projecten na 2 reorganisaties weer op stoom is gekomen en in 2023 en 2024 veel nieuwe medewerkers zijn gestart/gaan starten; dit leidt in de breedte tot meer werk voor de ondersteunende teams. Bij een groter wordende organisatie met grote opgaven hoort ook een doorontwikkeling van de interne beheersing en bedrijfsvoering. De personele capaciteit is daarbij binnen het programma Bestuur en Organisatie met name beperkend gebleken (budgetten voor externe kosten ook, maar in mindere mate). Wetgeving, bijvoorbeeld op het gebied van informatieveiligheid (NIS2) en rechtmatigheidsverantwoording, stelt in toenemende mate eisen aan de wijze waarop we georganiseerd zijn en interne beheersing hebben ingericht. Voldoen aan de wettelijke eisen voor bijvoorbeeld informatiebeveiliging, veiligheid en gezondheid, openbaarheid van informatie (Wet Open Overheid) of rechtmatigheid vraagt structureel om intensivering van werkprocessen en extra inzet om de processen in aangepaste vorm uit te voeren.

De meerjarige ontwikkelingen in de bedrijfsvoering die relevant zijn voor deze voorjaarsnota zijn samen te vatten in zes grotere en een aantal overige ontwikkelingen.

Invloed van toename jaarlijks investeringsvolume en HWBP

In het meerjareninvesteringsprogramma (MIP) wordt structureel uitgegaan van een hoger investeringsvolume dan in de afgelopen bestuursperiode. Het op gang komen van de projecten in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) draagt hieraan bij. Zoals in het bestuursakkoord 2023-2027 reeds is aangegeven, vergt het naar boven bijstellen van het investeringsvolume meer capaciteit in mensuren.

De afdeling projecten brengt in 2024 in beeld wat er nodig is om qua inzet van extra capaciteit en in de werkwijze een groter investeringsvolume te kunnen realiseren. Dit naast de projecten die jaarlijks vanuit de exploitatie worden bekostigd. Hoewel de afdeling als één wordt gezien maken we in de planning onderscheid in de benodigde capaciteit voor de HWBP projecten en de capaciteit die nodig is voor de overige projecten. De capaciteit voor de HWBP projecten wordt afgeleid van de HWBP programmering waarin we in de basisbezetting toewerken naar twee eigen IPM teams. Dit inclusief een aantal adviseurs en daarnaast vullen we aan met inhuurkrachten in combinatie met opdrachten aan ingenieursbureaus. Voor de reguliere projecten moeten we ons voorbereiden op het kunnen realiseren van een structureel groter investeringsvolume. Tevens wordt het realiseren van de opgaven, en daarmee het gewenste investeringsvolume, complexer. Denk hierbij aan omgevingsmanagement (participatie), doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en het verkrijgen van de benodigde vergunningen. Hiervoor zijn vaak ook uitgebreidere onderzoeken nodig. Een andere belangrijke factor heeft te maken met de energietransitie. Er zijn langere wachttijden voor het verleggen van kabels en leidingen en er moeten tijdig voorbereidingen worden getroffen als er voor bepaalde assets zwaardere energieaansluitingen nodig zijn. Overigens is er vanuit de Unie van Waterschappen op ingezet om hier, gezien het maatschappelijk belang dat met onze projecten samenhangt, de waterschappen een voorrangpositie in te geven.

De minimale voorbereidingstijd voor een gemiddeld project is op dit moment twee jaar. Dat is de tijd die tussen het vaststellen van de scope/opdracht zit en het daadwerkelijk kunnen gaan realiseren. Voor HWBP projecten is dit een termijn van vier tot vijf jaar die

aangehouden wordt voor vaststelling van een voorkeursalternatief en de voorbereiding daarna voor de werkelijke realisatie. Dit betekent dat een uitbreiding van capaciteit niet direct leidt tot een veel hoger investeringsvolume in de eerste twee jaar. Met dit uitgangspunt is ook gekeken naar de programmering van projecten voor 2025 en 2026 en zullen we de groei van het investeringsvolume middels het aantrekken van meer personele capaciteit en mogelijke andere maatregelen geleidelijk kunnen organiseren. In 2024 moeten nog de nodige vacatures binnen de bestaande reguliere formatie worden ingevuld. Het gaat daarbij overigens niet alleen om de capaciteit van de afdeling projecten maar ook van de afdelingen ten aanzien van het formuleren van de eisen en prestaties en het aansluiten van, en overdrachten aan, beheer en onderhoud.

Binnen de afdeling Bedrijfsvoering blijkt met name de benodigde inzet op (project)communicatie en grondverwerving groter dan eerder voorzien. Het tijdig verwerven van gronden waarmee projecten op tijd doorgang kunnen vinden is essentieel, evenals draagvlak voor projecten in de streek. In de versterking op diverse andere ondersteunende diensten specifiek ten behoeve van het HWBP was in de begroting 2024 reeds voorzien (o.a. projectcontrol, financieel advies, juridisch advies)

Risico's/ kansen:

- De werving van extra personele capaciteit moet plaatsvinden in een arbeidsmarkt waarin nog steeds schaarste is als het gaat om het kunnen invullen van technische functies en gekwalificeerde projectleiders. Kans is dat het waterschap zich kan onderscheiden als een stabiele werkgever en gebleken is dat mensen voldoening halen uit het feit dat ze een zichtbare maatschappelijke bijdrage kunnen leveren aan het belangrijke werk van het waterschap.
- Bij het niet tijdig beschikbaar hebben van gronden lopen projecten het risico op geen doorgang of lopen vertraging op en kunnen wettelijke doelstellingen niet tijdig worden behaald.
- De afgelopen periode is de capaciteitsbehoefte onder meer ingevuld met extra inhuur. Structureel werk met structurele formatie uitvoeren draagt bij aan continuïteit en lerend vermogen van de organisatie en is tevens goedkoper.

Financiële en personele consequenties:

Voldoende capaciteit in zowel kwantitatieve als kwalitatieve zin van medewerkers grondzaken en communicatie is belangrijk om de doelstellingen te behalen. Dit vraagt naar verwachting extra inzet, waarvan de kosten deels kunnen worden geactiveerd op de HWBP-projecten (dat deel is al meegenomen in de ramingen voor de investeringskredieten). Het deel personeelskosten in de exploitatie bedraagt € 175.000,-.

Voor de groei van het investeringsvolume is eveneens een uitbreiding van de formatie noodzakelijk. Prioriteit ligt op de invulling van de openstaande vacatures per 1 januari 2025 om de voorgenomen investeringen in 2025 en 2026 te kunnen realiseren. Daarnaast wordt komende periode de extra benodigde capaciteit in beeld gebracht om de noodzakelijke groei in de investeringen vanaf 2027 realiseerbaar te maken.

Personeels- en organisatiebeleid en -beheer

Doordat de opgaven van het waterschap groeien, groeit ook de totale formatie van het waterschap. In een krappe arbeidsmarkt vraagt het werven van nieuwe medewerkers en opleiden van bestaande medewerkers extra inzet. De verwachting is dat er de komende jaren landelijk veel vacatures blijven door de vervangingsvraag die ontstaat als gevolg van pensionering. Daarnaast is er in Zeeland sprake van vergrijzing en zijn er steeds minder

jongeren omdat zij vertrekken, vaak naar stedelijke gebieden. Hierdoor houdt de krapte op de (regionale) arbeidsmarkt de komende jaren zeker aan. Wat het waterschap van haar medewerkers verwacht verandert tegelijkertijd geleidelijk door technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Om hetzelfde kwaliteits- en dienstverleningsniveau te handhaven is het van belang dat de medewerkers zich blijven ontwikkelen en duurzaam inzetbaar zijn.

Risico's/ kansen:

- Het tijdig invullen van de vacatures is belangrijk voor de overdracht van kennis, voorkomen van grote werkdruk en voor het behalen van prestaties.
- Inhuur van medewerkers kan vaak een tijdelijke oplossing bieden, maar door het werven van vaste medewerkers kunnen inhuurkosten worden beperkt en wordt de continuïteit beter geborgd.
- Het wetsvoorstel Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden, vormt in de toekomst een mogelijk risico voor de mogelijkheden die het waterschap heeft om zzp'ers in te huren voor specifieke vraagstukken en lastig in te vullen vacatures.
- Diverse primaire en secundaire voorwaarden in de CAO's die de afgelopen jaren zijn afgesloten dragen bij aan aantrekkelijk werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Door CAO-ontwikkelingen en wetgeving (extra vakantiedag, vitaliteitsverlof, geboorteverlof, et cetera) is het aantal netto beschikbare uren per medewerker wel geleidelijk afgenomen.
- Diverse ondersteunende functies zijn de afgelopen jaren niet, of niet in dezelfde mate meegegroeid met de omvang van de organisatie.

Financiële en personele consequenties:

- De komende jaren wordt extra ingezet op een betere zichtbaarheid als aantrekkelijke werkgever op de arbeidsmarkt. Hierdoor zullen de uitgaven aan recruitment en arbeidsmarktcommunicatie met name in de komende twee jaar toenemen (€ 50.000,- structureel en € 50.000,- incidenteel extra voor 2025 en 2026).
- De kosten voor opleidingen en duurzame inzetbaarheid zullen de komende jaren stijgen (€ 200.000 structureel, vanaf 2027 € 250.000).
- Diverse overheadkosten voor bijvoorbeeld bedrijfsmiddelen, verzekeringspremies en licenties stijgen mee met het aantal medewerkers (minimaal € 5.000 per extra medewerker exclusief eventuele dienstauto). Er wordt tevens meer beroep gedaan op de ondersteunende en adviserende functies.

Interne beheersing

De wet Versterking decentrale rekenkamers heeft geleid tot de inrichting van een onafhankelijke rekenkamer in 2024. De onderzoeken van de rekenkamer zullen invloed gaan hebben op rol en werkwijzen van de AV en zullen inzet vragen van de ambtelijke organisatie. Ook leidt deze wet er toe dat het dagelijks bestuur van Scheldestromen vanaf boekjaar 2025 zelf een rechtmatigheidsverklaring moet afgeven. In 2024 zal het dagelijks bestuur een visie op rechtmatigheid vaststellen en zullen diverse verordeningen in

aangepaste versie worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering. Ondertussen worden in de organisatie de voorbereidingen getroffen om hier invulling aan te geven. De verwachting is dat tot en met 2026 extra kosten worden gemaakt om zowel de systemen, processen/procedures op orde te krijgen en om medewerkers op te leiden. Ook het verbeteren van de interne sturingsinformatie heeft daarbij de aandacht, om prognoses verder te verbeteren en afwijkingen tijdig op te merken.

In aansluiting op de ontwikkeling op het gebied van rechtmatigheid wordt ook invulling gegeven aan aanbevelingen die de accountant in haar boardletter heeft gedaan om de interne beheersing van het waterschap te verbeteren, wat daarna structureel in de organisatie moet worden geborgd.

In de begroting 2024 is reeds voorzien in de extra capaciteit die nodig is om de rechtmatigheidsverantwoording goed in te vullen. Eventuele externe kosten hiervoor zijn nog niet begroot. Ook voor inkoopadvies en contractmanagement is in de begroting 2024 reeds extra inzet voorzien, gezien wordt of dit toekomstgericht voldoende is.

Risico's/ kansen:

- Risico van onvoldoende interne beheersing is het niet voldoen aan de aanbestedingswetgeving, wettelijke en financiële rechtmatigheidsnormen en (Europese) doelstellingen, dan wel dat betrouwbaarheid op het gebied van rechtmatigheid onvoldoende kan worden aangetoond.
- De nieuwe wetgeving biedt een kans om de organisatie op dit punt te versterken en het bewustzijn van rechtmatigheid zowel ambtelijk als bestuurlijk te vergroten.
- Voor 2024 en 2025 staat de aanschaf en inrichting van een nieuw financieel softwarepakket gepland. Hierin kunnen diverse aanpassingen worden meegenomen om aspecten van interne beheersing en rechtmatigheid via het systeem te borgen en interne sturingsinformatie te verbeteren.

Financiële en personele consequenties:

- De bovenstaande (wettelijke) ontwikkelingen zullen leiden tot versterking van de interne beheersing en dragen daarmee bij aan het zijn van een betrouwbare overheid;
- Op diverse aanbevelingen uit de boardletter van de accountant, zoals de actualiteit van financiële verordeningen, wordt in 2024 een inhaalslag gepleegd. Dit structureel bijhouden en jaarlijks nieuwe verbeteringen kunnen uitvoeren vraagt meer capaciteit bij team Financiën dan nu is begroot. Datzelfde geldt voor de verdere ontwikkeling van sturingsinformatie (samen vraagt dit naar schatting structureel €230.000,- aan personeelskosten).
- De inrichting en implementatie van een nieuwe financieel softwarepakket zal van 2025 t/m 2027 incidentele kosten met zich mee brengen. Respectievelijk € 250.000,- (2025), € 100.000,- (2026), € 50.000,- (2027).
- De extra externe kosten tbv de interne beheersing worden ingeschat op € 25.000,- structureel en €50.000 incidenteel voor 2025-2027.

Informatie(veiligheid)

Digitale informatie speelt een steeds belangrijkere rol in de primaire en ondersteunende processen van het waterschap. Het gebruik van geavanceerde data-analyse en de inzet van digitale technieken draagt onder meer bij aan het onderbouwen van keuzes, voorspellen van risico's en herkennen van patronen. Het waterschap volgt bij de ontwikkeling van de digitale informatievoorziening de landelijke Baseline Basis op Orde van de Unie van Waterschappen en werkt dit in 2024 uit in geactualiseerd beleid. Het toepassen van landelijke standaarden is daarbij het uitgangspunt. Er wordt tegelijkertijd gewerkt aan diverse ontwikkelingen zoals de implementatie van de nieuwe Archiefwet, aansluiting bij de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief, verdere ontwikkeling van sturingsinformatie, het verder op orde krijgen van de data in systemen en het doorontwikkelen van de toepassing van geografische informatie (informatie gekoppeld aan kaartmateriaal die wordt gebruikt in de primaire processen).

Met het belang van digitale informatie, neemt ook het belang van informatieveiligheid toe. De instabiele internationale situatie leidt tegelijkertijd tot een toenemende dreiging. Op Europees niveau worden er wetten opgelegd met een dwingend karakter, met als uiteindelijke doel de bescherming van mensen die kunnen worden getroffen als gevolg van een informatieveiligheidsincident. De wetten Network and Information Security (NIS2) en mogelijk Critical Entities Resilience (CER) zijn vernieuwde Europese richtlijnen voor de beveiliging van netwerk en infrastructuur en hebben direct invloed op het waterschap. Dit komt voort uit de verantwoordelijkheid om onze belangen te beschermen tegen digitale en fysieke dreigingen, zoals sabotage, natuurrampen, hacks en digitale verstoringen. De nieuwe wetgeving vraagt in toenemende mate een beheersmatige aanpak van informatiebeveiliging, waarbij het waterschap de informatieveiligheid aantoonbaar op orde moet hebben. Tegelijkertijd staan steeds meer ICT-oplossingen in de cloud, waardoor goed opdrachtgeverschap en contractmanagement steeds belangrijker worden om te borgen dat ook de beveiliging bij leveranciers op orde is.

Het implementeren van de Baseline Informatieveiligheid Overheden, zoals in het bestuursakkoord 2023-2027 is opgenomen, is hiervoor belangrijk. Daarnaast is een diepgaand inzicht in de totale ICT-architectuur (als het ware de plattegrond van onze ICT) van toenemend belang om risico's te duiden, de gevolgen van een eventueel incident te kunnen bepalen en -mocht er zich een incident voordoen- daarna weer goed te kunnen opstarten.

Risico's/ kansen:

- Er zijn kansen voor de waterschappen, zowel individueel als gezamenlijk vanuit de Unie van Waterschappen en het Waterschapshuis, om de verplichtingen vanuit deze wetgeving optimaal te benutten. Dit helpt om de weerbaarheid en digitalisering van de sector te verbeteren. Waterschap Scheldestromen sluit zich aan bij deze initiatieven, waardoor de organisatie vroegtijdig kan anticiperen op ontwikkelingen en een bijdrage kan leveren aan gezamenlijke producten. De incidentele kosten die gemoeid zijn met de implementatie van de Baseline Informatieveiligheid Overheden (BIO) kunnen grotendeels worden gedekt uit de bestemmingsreserve informatieveiligheid.
- De inwerkingtreding van de nieuwe archiefwet is vertraagd tot - waarschijnlijk - de eerste helft van 2025. Daaraan gekoppeld vindt ook de toetreding van het waterschap tot de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief op zijn vroegst in 2025 plaats. Toetreding levert een BTW-voordeel op ten opzichte van de huidige situatie.

Financiële en personele consequenties:

- Waterschappen zullen integraal onder de werking van de NIS2 en CER komen te vallen. Deze wet zal strengere eisen stellen aan de door organisatie uit te voeren risicoanalyse en wordt een basis niveau van beveiligingsmaatregelen verplicht gesteld. Als gevolg van de overvloed aan nieuwe wetgeving voor bedrijven en leveranciers zullen de kosten van producten en diensten naar verwachting stijgen. Momenteel is nog niet duidelijk wat de exacte impact hiervan zal zijn, maar op Europees niveau wordt geschat dat de kosten voor informatieveiligheid met ongeveer 10% zullen toenemen.
- Landelijke ambities en het beschikbaar zijn van nieuwe technische mogelijkheden, vraagt ook ontwikkeling van kennis en soms extra capaciteit om die mogelijkheden te benutten. Met name bij de geografische informatie wordt met de toename van de mogelijkheden ook de techniek steeds complexer. De kosten nemen toe om de actualiteit en veiligheid van de geografische systemen te borgen en kwetsbaarheden op te lossen. (€ 150.000 structureel, vanaf 2026 € 160.000)
- Het documentmanagementsysteem wordt aangepast om te voldoen aan de nieuwe archiefwet en geschikt te zijn voor het ontsluiten en terugvinden van documenten in het kader van de WOO. Hiervoor worden met name in 2025 implementatiekosten gemaakt. €155.000,- incidentele kosten, waarvan € 80.000,- tijdelijke personele inzet.
- Als gevolg van diverse nieuwe wetgeving nemen de jaarlijkse kosten voor diverse applicaties en licenties toe, inclusief die van de publieke website (€ 23.000 structureel).
- De kennis en formatie die nodig is voor het verder ontwikkelen en beheren van het inzicht in de ICT-architectuur en intensivering van ICT-contractmanagement is vooralsnog niet begroot.
- In 2025 zijn er voor de overgang naar een nieuw documentmanagementsysteem nog € 100.000,- bijkomende incidentele kosten. Structureel is er in totaal voor informatie(veiligheid) € 230.000 opgenomen voor extra formatie.

ARBO-veiligheid

Scheldestromen hecht veel belang aan de veiligheid van haar medewerkers en opdrachtnemers. Per 1 januari 2022 is de Safety Culture ladder, oftewel veiligheidsladder, verplicht bij aanbestedingen in de bouw. Met deze veiligheidsladder wordt het veiligheidsbewustzijn van eigen medewerkers of van de aannemers en leveranciers binnen een organisatie gemeten om de werkveiligheid te verbeteren. Als organisatie die in haar aanbestedingen de veiligheidsladder voorschrijft, dient Scheldestromen dit instrument nu ook zelf toe te passen. Daarnaast wordt de komende jaren extra ingezet op veiligheid bij projecten, onder meer met veiligheidsrondes.

Risico's/ kansen:

- Het waterschap heeft een verantwoordelijkheid voor de veiligheid van haar medewerkers en anderen die in opdracht van het waterschap werken.
- In 2024 heeft het dagelijks bestuur nieuwe arbobeleid vastgesteld dat de komende jaren wordt uitgevoerd. De externe kosten hiervoor zijn reeds begroot, deels in een bestemmingsreserve.

Financiële en personele consequenties:

De veiligheidsrondes en toepassing van de veiligheidsladder vraagt kennis en inzet van een senior veiligheidkundige die de organisatie momenteel nog niet heeft en extra inzet van overige arbomedewerkers. In 2025 is structureel € 115.000,- aan extra personele inzet opgenomen, vanaf 2026 € 205.000,-.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Door veranderende wet- en regelgeving is de verwachting dat de komende jaren er werk verschuift van vergunningverlening naar toezicht en handhaving. Door de komst van de Omgevingswet gaan we toekomstig meer werken met algemene regels en minder met vergunningsplichtige activiteiten. Dit vraagt wel meer en beter toezicht omdat de burger sneller zal denken dat een activiteit is toegestaan.

De wetwijziging 'versterking waarborgfunctie Algemene wet bestuursrecht' waarmee de ministerraad recent heeft ingestemd bevat verschillende aanpassingen om de dienstverlening door de overheid te verbeteren, de menselijke maat hierbij te versterken en laagdrempelig contact te bevorderen. Overheidsorganisaties en de rechter krijgen meer ruimte om rekening te houden met de individuele situatie van mensen. Deze wijziging zal op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) zeker van invloed zijn op de manier van werken en extra capaciteit vergen.

Anderzijds is de trend dat vergunningaanvragen complexer worden en situaties steeds meer vragen om maatwerk. Dit zorgt ervoor dat het verlenen van een vergunning meer tijd kost en dat hierdoor de werklast toeneemt. Ook grote projecten als kabeltracés die aangelegd worden in de provincie Zeeland zorgen voor extra werk bij zowel vergunningverlening als bij toezicht en handhaving.

Financiële en personele consequenties:

- Door de ontwikkelingen die hierboven zijn beschreven is het noodzakelijk te blijven monitoren wat nodig is om de VTH- taak adequaat uit te blijven voeren en tijdig het personeelsbestand uit te breiden.
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt om structurele borging van (nieuwe) taken in de organisatie. Toekomstig is het daarom noodzakelijk te werven voor de functie Regelanalist, waarvoor € 100.000,- benodigd is.

Overige ontwikkelingen

- In 2024 wordt onderzoek uitgevoerd naar het behoud van de twee hoofdkantoren van het waterschap. De uitkomsten daarvan kunnen effect hebben op geplande investeringen, exploitatiekosten en huuropbrengsten in de meerjarenbegroting.
- Het streven naar klimaatneutraliteit in 2035 (zie het bestuursakkoord) kan/zal van invloed zijn op de investeringen in de kantoren, overige gebouwen en zuiveringen, evenals kosten voor de verduurzaming van het wagenpark. In de loop van 2025 zal duidelijker worden welke impact concreet te verwachten valt. Naar verwachting leidt dit tot extra investeringen maar levert dit in de exploitatie op middellange termijn besparingen op door energiebesparing.

- Het aantal en omvang van verzoeken in het kader van de Wet Open Overheid (WOO) neemt toe. De behandeling van deze verzoeken brengt meer werk met zich mee dan tot nu toe was ingeschat. Als de huidige trend zich doorzet leidt dit tot kostenstijgingen en/of extra benodigde formatie. Door het aanpassen van ict-systemen, zoals eerder benoemd, wordt het opzoeken en publiceren van documenten ten behoeve van de WOO zo goed mogelijk gefaciliteerd.
- Het waterschap gebruikt ruimte op de steunpunten Grijpskerke (eigendom van de gemeente Veere) en Mauritsfort (eigendom van de Provincie Zeeland). Gezien eerdere afspraken was dat tot 2024 (grotendeels) kosteloos. In 2024 worden nieuwe huurovereenkomsten gesloten. Deze zullen leiden tot kostenstijgingen ten opzichte van de huidige situatie, de verwachting is dat daar ten tijde van het opstellen van de begroting 2025 meer duidelijkheid over is.
- De externe omgeving van het waterschap wordt steeds complexer en kent een grote diversiteit aan belanghebbenden. Om te kunnen bewegen in deze steeds complexere omgeving en om de belangen van het waterschap te behartigen is communicatie met de omgeving noodzakelijk. Deze in het bestuursakkoord geschetste ontwikkeling wordt in 2024 uitgewerkt in een nieuwe visie en beleid op communicatie. Naar verwachting leiden de geschetste ontwikkelingen er toe dat er de komende jaren een groter beroep op het team Communicatie wordt gedaan (met impact op de benodigde formatie en externe kosten).
- Per 1 januari 2025 wordt de BPM van personen auto's verhoogd. Dit heeft gevolgen voor het wagenpark van het waterschap. Het gaat hier om een 12-tal lease auto's en wagens die de komende jaren vervangen moeten worden.
- In 2023 en 2024 heeft Scheldestromen een bijlage over de waterschapsbelastingen laten meesturen met de aanslagoplegging door Sabewa. Omdat het een uitgelezen kans biedt om op een relevant moment uit te leggen waarom en waarvoor men waterschapsbelasting betaalt, is het gewenst om dit ook voor de komende jaren te continueren. Dit was nog niet structureel begroot (jaarlijks €25.000,-).
- De zonnepanelen in het glazen dak van kantoor Middelburg zijn aan vervanging toe, zodra zicht is op de kosten wordt de vervanging hiervan toegevoegd aan de meerjaren investeringen planning (MIP).
- Volgens de concept meerjarenbegroting van Sabewa stijgt de deelnemersbijdrage van het waterschap vanaf 2025 met 60.000 euro.
- Ook aan de ambities uit het bestuursakkoord op het gebied van biodiversiteit en NPLG wordt de komende periode vormgegeven. De bemensing met twee adviseurs op de overkoepelende thema's wordt/is in 2024 geregeld. Tot nu toe worden kosten voor dergelijke thema's gedekt vanuit de reguliere budgetten van de verschillende programma's. De kans is groot dat nieuwe initiatieven tenminste in de opstartfase extra inzet of middelen zullen vragen. Voor het NPLG zullen de keuzes van het nieuwe kabinet van grote invloed zijn op de impact en -met name- kansen voor het waterschap. Opbrengsten en kosten van het NPLG worden in de meerjarenraming pas geraamd zodra daar voldoende zekerheid over is.

3. Financieel Kader

3.1 Uitgangspunten begroting / meerjarenraming versus voorjaarsnota

3.1.1. Inflatie

In november 2023 heeft de algemene vergadering de begroting 2024/Meerjarenraming 2025-2027 vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten, lastendruk en de prognoses van de investeringsprojecten opgenomen voor het begrotingsjaar 2024 maar ook voor de jaren 2025-2027. Deze gegevens zijn in dit hoofdstuk opgenomen en geactualiseerd.

In de begroting 2024/meerjarenraming 2025-2027 is gerekend met een inflatiepercentage van 3,8% voor 2024 en 2,4% voor de periode 2025-2027. Het CPB voorspelt in het CEP 2024 van februari 2024 een CPI van 2,8% in 2025, 2,4% in 2026, 2,3% vanaf 2027. De afwijkingen met begroting 2024/Meerjarenraming 2025-2027 zijn dus minimaal. Voor de begroting 2025 actualiseren we het inflatiepercentage op basis van de CPI augustus 2024.

3.1.2. Loonontwikkeling

In de begroting 2024 is rekening gehouden met een stijging van de personeelslasten van totaal 3,8%, in 2025-2027 2,4%. Het CPB voorspelt in het CEP 2024 van februari 2024 een loonkosten stijging van 4,4% in 2025, 4,1% in 2026 en 2027 en 3,8% vanaf 2028. De afwijkingen met begroting 2024/Meerjarenraming 2025-2027 zijn over de totale periode op dit moment minimaal.

Voor de begroting 2025 actualiseren we het percentage op basis van de CPB index lonen augustus 2024.

3.1.3. Rente

De lopende rentekosten worden berekend op basis van de geldleningenportefeuille. In december 2023 is er, gezien de gunstige rentestand, een geldlening afgesloten van € 165 miljoen. De komende jaren is het niet nodig nieuwe geldleningen af te sluiten. De overtollige liquide middelen worden uitgezet bij het schatkistbankieren. Het afsluiten van de geldlening eind december 2023 had een relatie naar de voorfinanciering van het HWBP project Hansweert. Gepland was een voorfinanciering van € 52,9 miljoen tot en met 2036 omdat we naar verwachting dan pas het laatste deel van de subsidie zouden ontvangen. Er werd toen uitgegaan van een totale rentelast voor deze voorfinanciering tot en met 2036 van € 17,75 miljoen. Tot en met 2023 is er nog geen sprake geweest van voorfinanciering. In de jaren 2022 en 2023 zijn er naast de reguliere subsidievoorschotten ook aanvullende subsidievoorschotten op basis van de fysieke voortgang van het project aangevraagd en ontvangen. Net als voorgaande jaren is er in 2024 op basis van de fysieke voortgang van het project opnieuw een aanvraag ingediend voor een aanvullend subsidievoorschot waardoor er mogelijk in 2024 ook nog geen sprake zal zijn van voorfinanciering.

In de vorige meerjarenraming was voor 2025 een rentepost opgenomen voor de voorfinanciering € 1,7 miljoen, voor 2026 en 2027 was dit € 1,9 miljoen. In deze VJN gaan we vanaf 2025 uit van een voorfinanciering van € 6 miljoen met een rentelast van € 0,18 miljoen.

3.1.4. Lastendruk

In 2025 zal de maximale lastendrukstijging 9,9% bedragen. Hierbij is rekening gehouden met de actualisatie van de huidige meerjarenraming en de ontwikkeling die zijn opgenomen in deze voorjaarsnota, waarbij het uitgangspunt is dat incidentele kosten grotendeels gedekt worden uit de de algemene reserves. De lastendruk na inzet van de algemene reserves bedraagt dan maximaal 9,9%. Bij het opstellen van de begroting 2025 zal de definitieve inzet van de algemene reserve worden bepaald, rekening houdend met het nieuwe reservebeleid dat is opgenomen in de nota weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen.

Hieronder is kort de opbouw van de lastendruk weergegeven. Bij de begroting 2025 zal de verdeling plaatsvinden tussen watersysteembeheer en zuiveringsbeheer en zal dit vertaald worden naar belastingtarieven per categorie. Per belastingcategorie kan dit afwijken van de gemiddelde lastendrukstijging. Omdat naar verhouding veel ontwikkelingen betrekking hebben op afvalwaterketen zal de stijging voor de zuiveringsheffing hoger uitvallen en die van de tarieven watersysteemheffing lager dan de gemiddelde stijging.

1. In de huidige meerjarenbegroting 2025-2027 is rekening gehouden met een lastendrukstijging voor 2025 van 8,0% (2026 en 2027 6,0%). Een stijging welke veroorzaakt wordt door inflatie, hogere energiekosten, de overheveling van de baggerprojecten naar de exploitatie, hogere personeelskosten ten gevolge van een formatie uitbreiding vanuit het WBP, de voorfinanciering van het HWBP en een stijging van de rente en afschrijvingskosten.
2. De actualisatie van de meerjarenraming leidt tot een daling van het lastendrukpercentage in 2025 met -2,5%. Hierin is rekening gehouden met de volgende ontwikkelingen:
 - een hogere stijging van de CPB index op de externe kosten (meerjarenraming 2,4% versus voorjaarsnota 2,8%);
 - een hogere stijging van de CPB index op de personeelslasten (meerjarenraming 4,1% versus voorjaarsnota 4,4%);
 - de energiekosten stijgen naar verwachting in 2025 minder fors dan voorzien in de meerjarenraming (MJR + € 2,3 miljoen versus VJN + € 1,0 miljoen);
 - het benodigde jaarlijkse exploitatiebudget voor de baggerprojecten (overheveling vanuit de investeringen) is naar beneden bijgesteld (MJR + € 0,84 miljoen versus VJN + € 0,7 miljoen);
 - daling van de kapitaallasten met - € 0,6 miljoen;
 - de voorfinanciering HWBP is naar beneden bijgesteld, waarmee de rentelasten dalen met € 1,49 miljoen.
3. In de voorjaarsnota zijn de ontwikkelingen opgenomen (zie hoofdstuk 2), omgerekend betekent dit een lastendrukstijging van 5,5% in 2025.
4. Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 zal worden gezien in hoeverre de kosten gedekt kunnen worden uit de algemene reserves. Het uitgangspunt hierbij is dat dit gaat om incidentele kosten. Bij deze voorjaarsnota

wordt er van uitgegaan dat de dekking uit de algemene reserve resulteert in een minimale lastendrukverlaging van 1,1% gezien de omvang van de incidentele kosten in 2025. In de berekening is ook rekening gehouden met de voorgenomen onttrekkingen uit de huidige meerjarenraming. Deze bedragen voor 2025 € 1,8 miljoen, 2026 in € 1,3 miljoen en in 2027 € 0,9 miljoen. Op basis van het nieuwe reservebeleid dat is opgenomen in de nota weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen zal bij de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 de definitieve reserve inzet worden bepaald. Gesteld kan worden dat de huidige inzet van de reserve zoals opgenomen in de meerjarenraming en de dekking van de incidentele kosten uit de deze voorjaarsnota passen binnen het reservebeleid.

	2025
1. huidige meerjarenraming 2025-2027	8%
2. actualisatie meerjarenraming 2025-2027	-2,5%
3. ontwikkelingen in de voorjaarsnota	5,5%
4. dekking uit algemene reserves	-1,1%
Totale indicatie lastendrukstijging	9,9%

Voor de jaren 2026 en 2027 is de verwachte lastendruk gelijk aan de meerjarenraming en bedraagt 6%. Voor de jaren 2028 en 2029 is dit 5%.

3.1.5 Investerings (bestedingsvolume)

Het meerjareninvesteringsprogramma (MIP) laat een stijging van zowel de bruto als netto besteding zien. Voor 2025 is een besteding voorzien van respectievelijk € 85,1 miljoen bruto / € 52,4 miljoen netto. Voor 2026 zal dit ongeveer op eenzelfde niveau liggen. Vanaf 2027 is de verwachting dat op basis van het HWBP, de wettelijk te behalen doelstellingen en instandhoudingsinvesteringen dit volume verder oploopt. De integrale prioritering van de investeringen vraagt zodoende ook komende jaren de nodige aandacht, waarbij tevens gekeken zal worden naar de benodigde capaciteit.

4. Meerjareninvesteringsprogramma 2024

4.1 Toelichting algemeen

In het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) brengt het waterschap in beeld welke investeringen het de komende jaren verwacht uit te voeren. Het is een groslijst van alle toekomstige investeringen. Het MIP is daarmee een vast onderdeel van de planning & control cyclus.

Vanuit het MIP zullen bij het opstellen van de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2029 verdere keuzes worden gemaakt. Op basis van een prioriteringssysteem zullen eerst die investeringen uitgevoerd worden die de grootste bijdrage leveren aan de realisatie van de strategische doelstellingen. De investeringen die in de begroting en meerjarenraming worden opgenomen kunnen ambtelijk voorbereid worden vanuit het algemeen voorbereidingskrediet. Investerings die alleen in het MIP zijn opgenomen zullen pas voorbereid worden nadat deze aan het dagelijks bestuur zijn voorgelegd.

De in het MIP opgevoerde investeringen overstijgen de bestuurlijk vastgestelde financiële kaders (zie hoofdstuk 3 Financieel kader).

De overprogrammering is het gevolg van een aantal onzekerheden/omstandigheden:

- de planning van de uitvoering van de investeringen: vele projecten lopen vertraging op door procedures voor grondaankoop (grootste veroorzaker), complexiteit, enz.
- de ramingen van de projecten in de programmeringsfase zijn gebaseerd op kengetallen. Deze kengetallen hebben vaak een onnauwkeurigheid van 50%. De onnauwkeurigheid is een gevolg van de fase waarin een project zich bevindt, van specifiek lokale omstandigheden (niet alle poldergemalen zijn hetzelfde), van onvoorziene omstandigheden met betrekking tot de omgeving of de tegenvallende staat van onderhoud, enz.
- een aantal projecten die eerder gepland waren in de tijd, zijn doorgeschoven en/of door veranderingen in de scope aanzienlijk duurder geworden. Hierdoor komen andere projecten die zijn/waren geprogrammeerd in het gedrang.

Voorlopig wordt uitgegaan van deze programmering, maar bij de realisatie worden de financiële kaders in acht genomen. Voor de projecten die in voorbereiding zijn voor het begrotingsjaar 2025 worden dit najaar de begrotingsplannen aangeleverd en deze dienen als basis om de programmering aan te scherpen.

In dit hoofdstuk worden per programma de voorgenomen investeringsprojecten in beeld gebracht. De verschillen worden op hoofdlijnen nader toegelicht.

Voorjaarsnota 2024 MIP 2024 (Meerjareninvesteringsprogramma)

Programma	Status	specifiek	x € 1.000		
			Prognose totaal bruto	Prognose totaal subsidie/bijdrage	Prognose totaal netto
1 programma waterkeringen	MIP/MJR	HWBP	1.385.236	-1.246.712	138.524
		Regulier	50.720	-3.489	47.231
	Onderhanden	HWBP	186.648	-158.328	28.321
		Regulier	5.726	-2.003	3.722
Totaal programma waterkeringen			1.628.330	-1.410.533	217.797
2 programma watersystemen	MIP/MJR		135.046	-5.445	129.601
	Onderhanden		54.269	-9.879	44.390
Totaal programma watersystemen			189.315	-15.324	173.991
3 programma wegen	MIP/MJR		39.173	-1.790	37.383
	Onderhanden		9.744	-2.486	7.259
Totaal programma wegen			48.918	-4.276	44.642
4 programma afvalwaterketen	MIP/MJR		193.307	-335	192.972
	Onderhanden		58.183	-3.186	54.997
Totaal programma afvalwaterketen			251.490	-3.521	247.969
5 programma bestuur en organisatie	MIP/MJR		12.157	-735	11.422
	Onderhanden		8.680	-245	8.435
Totaal programma bestuur en organisatie			20.837	-980	19.857
Eindtotaal			2.138.889	-1.434.633	704.256

4.2 Investerings programma Waterkeringen

Investerings waterkeringen

Waterkeringen		Voorgenomen kredieten			
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto	
Nieuwe investeringen					
2025	PRJ1440F	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2025	320		320
2025	PRJ1566	Herstel Kleidijk Zwin	900		900
2025	PRJ1578	Aankoop primaire waterkeringen 2025	300		300
2025	PRJ1584	Groot onderhoud Kazematten	340	-226	114
2025	PRJ1527A	Gr.ond.Kademuren Keizersbolwerk	650	-63	587
2025	PRJ1600	Duinversterking Dishoek	350		350
2025	PRJ1530	Keersluis Zierikzee	PM		PM
2026	PRJ1440G	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2026	320		320
2026	PRJ1499	Vooroeververdediging cluster 4.0	8.800	-3.200	5.600
2026	PRJ1527B	Gr.ond.Kademuren Vlissingen Overig	1.850		1.850
2027	PRJ1440H	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2027	320		320
2027	PRJ1531	Groot onderhoud vooroevers	34.400		34.400
2028	PRJ1440	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 28ev	1.920		1.920
2028	PRJ1553	Dammen Haventje Waarde	250		250
Subtotaal nieuwe investeringen			50.720	-3.489	47.231
Subtotaal onderhanden investeringen			5.726	-2.003	3.722
Totaal Waterkeringen (excl. HWBP)			56.446	-5.492	50.953

Waterkeringen		Voorgenomen kredieten			
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto	
Waterkeringen -HWBP					
Nieuwe investeringen HWBP					
2026	PRJ1529	HWBP-projecten	1.241.796	-1.117.616	124.180
2027	PRJ1582	HWBP Zak van Zuid-Beveland	143.440	-129.096	14.344
Subtotaal nieuwe investeringen HWBP			1.385.236	-1.246.712	138.524
Subtotaal onderhanden HWBP			186.648	-158.328	28.321
Totaal Waterkeringen HWBP			1.571.884	-1.405.040	166.844
Totaal Waterkeringen			1.628.330	-1.410.533	217.797

Hieronder een toelichting op de projecten die gepland zijn in de periode 2025-2029:

PRJ1527A Groot onderhoud Kademuren Keizersbolwerk / PRJ1527B Groot onderhoud Kademuren Vlissingen

Op basis van onderzoek is gebleken dat groot onderhoud aan de kademuren in Vlissingen benodigd is. Het project is opgesplitst in twee delen vanwege de verleende subsidie voor het onderdeel Keizersbolwerk en dient daardoor eerder uitgevoerd te worden.

PRJ1600 Duinversterking Dishoek

Vanuit Rijkswaterstaat is deze locatie aangemerkt als een probleemlocatie voor de basiskustlijn (BKL). Dit houdt in dat het lastig is om de BKL hier te handhaven en dat er

regelmatig overschrijdingen optreden voor het einde van de suppletieperiode. Vanwege de waterveiligheid is het hier niet mogelijk om de BKL landwaarts te verschuiven en op die manier de handhaving beter mogelijk te maken. In overleg met Rijkswaterstaat en het Waterschap zijn verschillende oplossingsrichtingen opgesteld. De voorkeur door beide partijen is uitgesproken voor de variant met een landwaartse duinverzwaring. Met Rijkswaterstaat is afgestemd dat de benodigde hoeveelheid zand (20.000 m³) bij de eerstvolgende suppletie op het strand kan worden aangebracht. Deze staat gepland voor 2025-2026. Door het waterschap zal het zand op de juiste locatie in het duin worden aangebracht.

PRJ1530 Planvorming keersluis Zierikzee

Om de betrouwbaarheid van het kunnen afsluiten van de deuren op korte en lange termijn te kunnen borgen zijn (onderhouds-)maatregelen noodzakelijk. De onderhoudbaarheid van het object komt echter steeds meer onder druk te staan door het naderen van het einde van de technische levensduur van bepaalde onderdelen en strengere milieuwetgeving. Op dit moment loopt er via het onderhanden project PRJ1530 een onderzoekstraject ten behoeve van de scopebepaling voor het groot onderhoud aan de keersluis Zierikzee. In 2024 wordt de scope voor het groot onderhoud vastgesteld. De uitvoering van het groot onderhoud zal vanwege de huidige staat van het object naar voren worden gehaald in de planning.

PRJ1584 Groot onderhoud Kazematten

De Kazematten moeten - mede vanuit de status als Rijksmonument - gerenoveerd en hersteld worden. De gemeente Vlissingen betaalt mee via cofinanciering, dit is een voorwaarde voor de aanvraag van een subsidie bij de provincie. Aanvraag van de subsidie vindt naar verwachting plaats begin 2025 waarna het project zal starten in de 2e helft van 2025.

PRJ1499 Vooroeerverdediging cluster 4.0

Op 1 maart 2024 heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen het rijk en het waterschap over verlenging van de beëindigingsovereenkomst restopgave vooroeverbestedingen van 2026 naar 2036. Deze verlenging zal naar verwachting voor de zomer van 2024 bestuurlijk worden bekrachtigd. Dit betekent concreet dat een aantal urgente vooroeerversterkingen in 2026/2027 zal worden uitgevoerd en de overige minder urgente vooroeerversterkingen uiterlijk in 2036.

PRJ1582 HWBP Zak van Zuid-Beveland Planuitwerking- en realisatiefase

Het project Dijkversterking Zak van Zuid-Beveland heeft een versterkingsopgave van 16 km gelegen tussen Borsele en de dijkversterking Hansweert. Het is onderdeel van normtraject 30-3. In mei 2024 is de subsidieaanvraag voor de verkenningsfase van dit project toegezonden aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma. De verwachting is dat de verkenningsfase in 2026 wordt afgerond. De ingevoerde bruto prognoses zijn voor de planuitwerkingsfase die in 2027 zal starten met daaropvolgend in de periode 2029-2033 de realisatiefase van het project. Deze prognoses zijn op basis van het referentiekader van het HWBP met een nog grote bandbreedte.

PRJ1529 HWBP Projecten

Onder dit projectnummer worden de prognoses van alle nog niet lopende Hoogwaterbeschermingsprogramma-projecten tot 2050 opgevoerd. Door het programmabestuur HWBP is op 4 april jl. de Kadernota vastgesteld. In de Kadernota is opgenomen dat voor de niet lopende projecten vanaf 2024 geraamd dient te worden met HWBP kengetallen zodat landelijk een uniforme benadering wordt toegepast. In de uitvraag van 2023 is nog uitgegaan van kengetallen van het waterschap. Na verwerking van de mutaties komt de kosteninschatting van de totale opgave voor Scheldestromen in de periode 2024 tot 2050 uit op € 1,4 miljard bruto. Hierbij wordt vooralsnog uitgegaan van

een scope van 181,2 km. Dit zorgt voor een gemiddelde kosteninschatting per kilometer van € 6,2 miljoen per kilometer.

4.3 Investerings programma Watersystemen

Investerings Watersystemen

Watersystemen			Voorgenomen kredieten		
			bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2024	PRJ1560	Restauratie duikers Buthdijk (Axel)	544		544
2025	PRJ1153P	Renovatie poldergemaal Baarland	460		460
2025	PRJ1153Q	Renovatie poldergemaal Coudorpe	540		540
2025	PRJ1153R	Poldergemaal Quarlespolder	1.140		1.140
2025	PRJ1170B	Klimaatrobuust watermanagement	2.820	-1.059	1.761
2025	PRJ1428B	Uitvoering KRW oevers 2025	1.250		1.250
2025	PRJ1456E	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2025	1.725		1.725
2025	PRJ1491	Bag. Sint Kruiskreek	5.430		5.430
2025	PRJ1493A	Baggeren Goese Vesten + oevers 2025	2.145	-763	1.383
2025	PRJ1508B	SWO Axel en Kortgene	184		184
2025	PRJ1509	Bijdrage stedelijke waterplan 2023ev	2.500		2.500
2025	PRJ1519B	Renovatie gemaal Othene	2.700		2.700
2025	PRJ1153Z	frequentiereg. pg NR1 en Braakman	200		200
2025	PRJ1605	Zoete stuw	567	-500	67
2026	PRJ1098A	Vispassage gemaal van Borssele	678	-300	378
2026	PRJ1153T	Renovatie Poldergemaal Kadijk	731		731
2026	PRJ1153V	Ren pg 3 gr Polders	430		430
2026	PRJ1153W	Renovatie pg den Osse	890		890
2026	PRJ1456F	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2026	1.725		1.725
2026	PRJ1491D	Baggeren Passageule (vervolg)+Pyrami	3.930		3.930
2026	PRJ1493C	Baggeren Axel zuid 2026	3.700	-300	3.400
2026	PRJ1520A	Uitvoering gemaal Nol Zeven	9.854	-2.137	7.717
2026	PRJ1533	Vispassage Nieuwesluis	303	-152	152
2026	PRJ1549	Hergebruik effluent Deltapgr. Zoetw	1.300		1.300
2026	PRJ1550	Slim regionaal waterbeheer	1.300		1.300
2026	PRJ1498C	Verv.best.techn.inst. Opmaal 26	600		600
2026	PRJ1428C	Uitvoering KRW oevers 2026	1.250		1.250
2026	PRJ1599	Gemalen gebied Pauwenburg_Bachlaan e	533		533
2026	PRJ1602A	frequentieregelaar pg Pommelsluis	100		100
2027	PRJ1153L	Gemaal Susannapolder	575		575
2027	PRJ1153X	Renovatie pg Joh. Glerum	1.550		1.550
2027	PRJ1238	CAW update regelingen / besturing	700		700
2027	PRJ1508	Uitvoer.stedelijke waterplan.2024ev	2.050		2.050
2027	PRJ1508C	Uitv. SWO Sas v. Gent Kennedyst.	200		200
2027	PRJ1532	Vispassage De Luyster	720	-235	485
2027	PRJ1456G	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2027	1.725		1.725
2027	PRJ1428D	Uitvoering KRW oevers 2027	1.250		1.250
2027	PRJ1602B	frequentieregelaars pg Dekker	200		200
2027	PRJ1498D	ren. Opmalingen/stuwen 2027	500		500
2027	PRJ1602	renovatie Poldergemalen	36.300		36.300
2028	PRJ1065A	Poldergemaal Prunje	790		790
2028	PRJ1168F	Gemaal Walsoorden	5.756		5.756
2028	PRJ1456	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21	8.625		8.625
2028	PRJ1519A	Uitvoering gemaal Othene	9.826		9.826
2028	PRJ1561	Nieuw poldergemaal Wilhemindorp	500		500
2028	PRJ1428E	Uitvoering KRW oevers 2028	1.250		1.250
2029	PRJ1428F	Uitvoering KRW oevers 2029	1.250		1.250
2030	PRJ1428	Uitvoering KRW oevers totaal	8.250		8.250
2030	PRJ1498	Verv.best.techn.inst. opmaal	3.500		3.500

Subtotaal nieuwe investeringen	135.046	-5.445	129.601
Subtotaal onderhanden investeringen	54.269	-9.879	44.390
Totaal Watersystemen	189.315	-15.324	173.991

Hieronder zijn de projecten toegelicht welke toegevoegd zijn aan de raming of substantieel afwijken ten opzichte van de vastgestelde begroting/meerjarenraming.

PRJ1153 Groot onderhoud gemalen / PRJ1602 renovatie Poldergemalen
 Jaarlijks is een bedrag van € 3.800.000,- bruto/netto voorzien voor de renovatie van poldergemalen. Op basis van prioritering worden de poldergemalen met projectnummer PRJ1153/ PRJ1602 en een volgreter gerenoveerd vanuit dit budget.

PRJ1153R Poldergemaal Quarles

Het project betreft de renovatie van de elektrotechnische, werktuigbouwkundige en bouwkundige installatie nodig voor de instandhouding en werking van dit gemaal. De renovatie van dit poldergemaal is geraamd op € 1.040.000,- bruto/netto en is gepland in 2025. De raming is geactualiseerd.

PRJ1153W Renovatie poldergemaal den Osse

Het project betreft de renovatie van de elektrotechnische, werktuigbouwkundige en bouwkundige installatie nodig voor de instandhouding en werking van dit gemaal. De renovatie van dit poldergemaal is geraamd op € 890.000,- bruto/netto en is gepland in 2026.

PRJ1153Z frequentieregelaar poldergemaal Nummer Een en Braakman

Dit betreft de vervanging van de frequentieregelaars van de poldergemalen Nummer een en Braakman. De vervanging van deze frequentieregelaars is geraamd op € 200.000,- bruto/netto en is gepland in 2025. Betreft een toevoeging aan de investeringsraming.

PRJ 1602A frequentieregelaar poldergemaal Prommelsluis

Dit betreft de vervanging van de frequentieregelaar. De vervanging van deze frequentieregelaar is geraamd op € 100.000,- bruto/netto en is gepland in 2026. Betreft een toevoeging aan de investeringsraming.

PRJ1602B frequentieregelaars poldergemaal Dekker

Dit betreft de vervanging van de frequentieregelaars. De vervanging van deze frequentieregelaars is geraamd op € 200.000,- bruto/netto en is gepland in 2027.

PRJ1549 Hergebruik effluent Deltaprogramma Zoetwater

In 2024/2025 wordt gewerkt aan de uitwerking van het beleid (zie programma afvalwaterketen), voordat er over kan worden gegaan op de inzet van deze investeringsmiddelen. De kans dat deze middelen voor 2027 worden ingezet zijn daarmee zeer klein. De uitkomsten van het onderzoek Water tussen Wal en Schelde geven mogelijk ook aanleiding tot het herverdelen van deltaxfondsmiddelen.

PRJ1550 Slim regionaal waterbeheer

Op dit moment worden plannen ontwikkeld om in 2025 gebruik te kunnen maken van de investeringsgeld. Op dit moment wordt de beschikbaarheid van AWK getoetst voor de inzet van deze gelden.

PRJ1599 Gemalen gebied Pauwenburg_Bachlaan

Betreft een maatregel vanuit het vastgestelde watergebiedsplan Walcheren (PWO maatregel).

PRJ1498 Vervanging bestaande technische installaties optimaliseren

Jaarlijks is een bedrag van € 500.000,- bruto/netto voorzien voor renovatie van opmalingen en stuwen. Op basis van prioritering worden een aantal opmalingen en stuwen met projectnummer PRJ1498 en een volgletter gerenoveerd.

PRJ1498C Vervanging bestaande technische installaties optimaliseren 2026

Dit betreft de renovatie van de volgende objecten; gemaal de Bulke, gemaal Goese Polder, gemaal Rilland, gemaal Fietstunnel, Zaamslag, stuw Zoetendijk, Zuid, stuw Ridderweg en stuw Breeweg Koudekerke. De renovatie van deze objecten is geraamd op € 890.000,- bruto/netto en is gepland in 2026.

PPRJ1498D renovatie opmalingen/stuwen 2027

Jaarlijks is een bedrag van € 500.000,- bruto/netto voorzien voor renovatie van opmalingen en stuwen op basis van prioritering.

PRJ1098A Vispassage gemaal van Borssele

In de prognose is de verwachte bijdrage vanuit Rijkswaterstaat opgenomen naar aanleiding van de getekende samenwerkingsovereenkomst. De netto lasten vallen hierdoor lager uit ten opzichte van de begroting 2024/meerjarenrekening 2025-2027.

PRJ1491D Baggeren Passageule (vervolg)+Pyramide

Betreft een actualisatie van de eerste prognose.

PRJ1520A Uitvoering gemaal Nol Zeven

Betreft het plaatsen van een bijmaling bij uitwateringssluis Nol Zeven, waarmee de knelpunten van wateroverlast worden aangepakt. Dit project wordt mede gefinancierd vanuit Intereg en de subsidieregeling tijdelijke impulsregeling klimaatadaptie. Het AV heeft besloten dit project prioritair uit te voeren.

PRJ1532 Vispassage De Luyster

In de prognose is de verwachte bijdrage vanuit Rijkswaterstaat opgenomen naar aanleiding van de getekende samenwerkingsovereenkomst. De netto lasten vallen hierdoor lager uit ten opzichte van de begroting 2024/meerjarenrekening 2025-2027.

PRJ1605 Zoete stuw

Waterschap Scheldestromen gaat samen met provincie Zeeland rondom Paal een pilot doen met Zoet-Zout scheidende stuwen. Dit is een initiatief ontstaan vanuit de samenwerking met het Grenspark Groot-Saefthinge. Het toepassen van een Zoet-Zout scheidende stuw is een innovatie welke niet eerder door waterschappen in Nederland is gedaan. De pilot start met 3 of 4 stuwen inclusief monitoringsopstellingen.

4.4 Investerings programma Wegen

Investerings wegen

Bedragen x € 1.000

Wegen	Voorgenomen kredieten		
	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen			
2024 PRJ1514E	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2024	600	600
2025 PRJ1497E	Verbr.fietspaden Klaasses- en Werend	2.817	-389
2025 PRJ1497H	Verbreding fietspad Provincialeweg	456	-82
2025 PRJ1514B	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 25-26	600	600
2025 PRJ1573	Reconstructies wegen 2025	2.742	2.742
2026 PRJ1462A	Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent	846	-534
2026 PRJ1497	Maatregelen verkeersveiligheid/GGA	966	966
2026 PRJ1497F	Verbreding fietspad Doeleweg	1.169	-137
2026 PRJ1497I	Verbreding fietspad Turkeijeweg	1.112	-253
2026 PRJ1497J	Aanleg fietspad Van Cittersweg	396	396
2026 PRJ1514	Gr.onderh.kunstwerken wegen 2027 ev	4.700	4.700
2026 PRJ1574	Reconstructies wegen 2026	2.345	2.345
2026 PRJ1514C	Aanpak fietsbruggen Walcheren 25-26	600	600
2027 PRJ1497G	aanleg fietsp.Klooster- Kapellew.&Ri	2.050	-395
2027 PRJ1575	Reconstructies wegen 2027	2.345	2.345
2028 PRJ1436	Reconstructies wegen 2028 e.v.	14.070	14.070
2028 PRJ1563	Fietspad Loodholse- en Pekelingseweg	1.310	1.310
2028 PRJ1564	Fietspad Stelsedijk	50	50
Subtotaal nieuwe investeringen		39.173	-1.790
Subtotaal onderhanden investeringen		9.744	-2.486
Totaal Wegen		48.918	-4.276

Hieronder een toelichting op de projecten die gepland zijn in de periode 2025-2029:

PRJ1497E Verbreden fietspaden Klaasses- en Werendijkseweg

Het fietspad en de rijbaan van de Werendijkseweg en de Klaassesweg ten zuidoosten van Zoutelande worden in 2025 en 2026 verbreed. De verbreding volgt uit de beleidsnotitie verkeersveiligheid en de prioriteringssystematiek die is opgesteld voor de projecten die volgen uit deze beleidsnotitie. Aan het project is door het Rijk een bijdrage in het kader van de Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 verleend.

PRJ1514B Groot onderhoud kunstwerken wegen 25-26 / PRJ1514C Aanpak fietsbruggen Walcheren 25-26

Betreft het jaarlijks terugkerend budget voor aanpak van een aantal kunstwerken zoals bruggen en duikers. In 2025 en 2026 worden kunstwerken waaronder een aantal fietsbruggen op Walcheren aangepakt. De prioritering komt tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving.

PRJ1497 Maatregelen verkeersveiligheid/GGA

In het kader van de beleidsnotitie Verkeersveiligheid worden in de periode 2021-2027 verschillende fietspaden aangelegd en verbreed. De aan te pakken fietspaden worden opgenomen als aparte investeringen en verrekend met dit investeringsvolume. Voor het verkeersveiliger maken van een aantal van de fietspaden is een subsidie bij het Rijk aangevraagd uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV).

PRJ1563 Fietspad Loodholse- en Pekelingseweg

Het betreft de verbreding van het fietspad langs de Loodholseweg en de Pekelingseweg. Deze wegen vormen de verbinding tussen Grijskerke en Aagtekerke. De verbreding van dit fietspad komt voort uit de beleidsnotitie Verkeersveiligheid en zal vooralsnog in 2028 worden gerealiseerd.

PRJ1564 Fietspad Stelsedijk

Het betreft aanleg van een fietspad langs de Stelsedijk bij Nisse over een zeer beperkte lengte. Er ontbreekt een fietspad tussen de Kruiningenpolderweg en de Dierikweg. De aanleg van dit fietspad komt voort uit de beleidsnotitie Verkeersveiligheid en zal vooralsnog in 2028 worden gerealiseerd.

PRJ1514 Groot onderhoud kunstwerken wegen 2027 ev

Het betreft het jaarlijkse investeringsvolume voor de aanpak van kunstwerken zoals bruggen en duikers. De aan te pakken kunstwerken worden opgenomen als aparte investeringen en verrekend met dit investeringsvolume.

PRJ1573 Reconstructies 2025 / PRJ1574 Reconstructies wegen 2026 / PRJ1575

Reconstructies wegen 2027 / PRJ1436 Reconstructies wegen 2028 e.v.

Betreft de jaarlijkse budgetten voor reconstructies van een aantal wegen en fietspaden. De prioritering van de wegen en fietspaden die aangepakt gaan worden komen tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving. Een reconstructie omvat het verwijderen van de (volledige) fundering en verharding van een weg en het opnieuw aanbrengen ervan.

4.5 Investerings programma Afvalwaterketen

Investerings Afvalwaterketen

Bedragen x € 1.000

Afvalwaterketen		Voorgenomen kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen				
2024 PRJ1187A	Aanp. vrijvervalstelsel Westerschouw	123		123
2025 PRJ1233O	Vervanging slibbuffer rwzi Mastgat	550		550
2025 PRJ1233Q	Vervanging Zeefbandpers rwzi Wal	14.000		14.000
2025 PRJ1543A	Renovatie rg Magrette	500		500
2025 PRJ1543B	Renovatie rg Zuiddorpe Hoofdweg Zuid	300		300
2025 PRJ1543C	Renovatie rg Axel, Justaasweg	320		320
2025 PRJ1562D	Renov. rg Bruinisse, Molenweg/Wilma	1.250		1.250
2025 PRJ1562G	Renovatie rg Koewacht, Klapstraat	830		830
2025 PRJ1562I	Renovatie rg Waarde	870		870
2025 PRJ1562K	Renovatie rg Ellewoutsdijk	678		678
2025 PRJ1562U	Coaten kelder rg Sluiskil, Krt blik	150		150
2025 PRJ1233R	rwzi WAL verv cyclonen	100		100
2025 PRJ1233T	rwzi THO ren. Perf.rooster	100		100
2025 PRJ1233X	rwzi WAP ren. gashouder	250		250
2025 PRJ1562W	rg Yerseke, Steeweg verv. windketel	125		125
2025 PRJ1603	Apparatuur versn.prog. Lachgas	685	-335	350
2026 PRJ1187C	Vervang. appendages transportstelsel	500		500
2026 PRJ1562J	Renovatie rg Sirjansland	875		875
2026 PRJ1562N	Renovatie rg Nieuwerkerk	720		720
2026 PRJ1562O	Renovatie rg Ouwerkerk	700		700
2026 PRJ1562P	Renovatie rg Clinge	700		700
2026 PRJ1562Q	Renovatie rg Hulst	700		700
2026 PRJ1562V	Ren. rg Stationsbuurt zrg74	710		710
2026 PRJ1233S	rwziWAL verv leidingen gist.	100		100
2026 PRJ1233U	rwzi SMA ren. Perf.rooster	100		100
2026 PRJ1244A	Renovatie RWZI Hulst uitvoering	15.150		15.150
2027 PRJ1234	Rwzi WA-polder, optim.& energiemaatr	12.000		12.000
2027 PRJ1243A	Rwzi Kloosterzande, uitbreiding	9.000		9.000
2027 PRJ1443A	Afrekening fase B OAS Westerschouwen	-3.900		-3.900
2027 PRJ1537	Maatregel watersyst.rwzi Kloosterzan	150		150
2027 PRJ1542	Gr.onderh.automatiseren rwzi's, rg's	3.670		3.670
2027 PRJ1562	Aanpassing/vervanging rg's	32.238		32.238
2027 PRJ1562M	Renovatie rg Wissenkerke	540		540
2027 PRJ1562R	Renov. rg Kamperland	610		610
2027 PRJ1601	rwzi's opslagt en leidingw	500		500
2027 PRJ1187E	persleiding Wemeldinge vervangen	400		400
2028 PRJ1187	Verv en renov afvalwaterleiding	22.770		22.770
2028 PRJ1538	Maatregel watersysteem rwzi Breskens	2.200		2.200
2028 PRJ1539	Maatregel watersysteem rwzi Oostburg	1.240		1.240
2028 PRJ1540	Maatregel watersysteem rwzi Campen	1.770		1.770
2028 PRJ1562A	Renovatie rg Stavenisse	703		703
2028 PRJ1562L	Renovatie rg Scherpenisse	580		580
2028 PRJ1233V	rwzi CAM ren.perf.rooster	100		100
2028 PRJ1233Y	rwzi TER ren. gashouder	500		500
2029 PRJ1233	Rwzi's, groot onderhoud	48.000		48.000
2029 PRJ1570	Uitbreiding rwzi Tholen	15.000		15.000
2029 PRJ1233W	rwzi WAA ren. Perf.rooster	100		100
2030 PRJ1233N	Zandvanger rwzi Sint Maartensdijk	3.000		3.000
2030 PRJ1543	Overdracht rg's en transportleiding	700		700

2030	PRJ1562F	Renovatie rg Paal	350		350
Subtotaal nieuwe investeringen			193.307	-335	192.972
Subtotaal onderhanden investeringen			58.183	-3.186	54.997
Totaal Afvalwaterketen			251.490	-3.521	247.969

Hieronder zijn de projecten toegelicht welke toegevoegd zijn aan de raming of substantieel afwijken ten opzichte van de vastgestelde begroting/meerjarenraming.

PRJ1187 Vervanging en renovatie afvalwaterleiding

Jaarlijks is een bedrag van € 2.500.000,- (bruto/netto) voorzien voor vervanging en renovatie van afvalwaterleidingen.

PRJ1187C Vervang. appendages transportstelsel

De renovatie/vervanging van de appendages in de persleiding van Vlissingen is geraamd op € 500.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2026.

PRJ1243A RWZI Kloosterzande, uitbreiding

Door de uitbreiding van het afvalwateraanbod vanuit Perkpolder (Waterzande) wordt de RWZI uitgebreid. Hierbij wordt rekening gehouden met de aanvullende eisen die volgen uit de KRW-maatregelen. De uitvoering is gepland in 2027/2028 voor een bedrag van € 9.000.000,-.

PRJ1543A /B/C renovatie rioolgemaal Magrette / renovatie rioolgemaal Zuiddorpe Hoofdweg Zuid / renovatie rioolgemaal Axel, Justaasweg

De renovatie van het rioolgemalen is van 2024 naar 2025 doorgeschoven omdat de het opstellen van de overeenkomst vertraagd is.

PRJ1562D renovatie rioolgemaal Bruinisse Molenweg en Wilma

De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op €1.250.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2025.

PRJ1562G renovatie rioolgemaal Koewacht, Klapstraat

De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op € 830.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2025.

PRJ1562I renovatie rioolgemaal Waarde

De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op €870.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2025.

PRJ1562K renovatie rioolgemaal Ellewoutsdijk

De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op €678.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2025.

PRJ1562U Coaten kelder rg Sluiskil, Korte Blikstraat

De renovatie van de kelder is geraamd op € 150.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2025.

PRJ1233R rwzi Walcheren vervanging van de cyclonen

Beide cyclonen die het zand uit het primair slib afkomstig van de voorbezinktank verwijderen zijn versleten en worden vervangen. De cyclonen zijn geplaatst in 1988 en zijn ver over de financiële en technische levensduur en vervanging is voorzien in 2025 voor een bedrag van € 100.000,- (bruto/netto).

PRJ1233T rwzi Tholen renovatie van perforatierooster, PRJ1233U rwzi Sint Maartensdijk renovatie van perforatierooster, PRJ1233V rwzi Camperlandpolder renovatie van perforatierooster, PRJ1233W rwzi Waarde renovatie van perforatierooster
De perforatierooster worden gerenoveerd en de hiervoor voorziene investering per rooster bedraagt € 100.000,- (bruto/netto). De realisatie is gepland in 2025, resp. 2026, 2027 en 2029.

PRJ1233X rwzi Willem Annapolder renovatie gashouder
Uit inspectie is gebleken dat het membraan van de gashouder haarscheurtjes vertonen. De vervanging van het membraan is voorzien in 2025. De hiervoor benodigde investering bedraagt € 250.000,- (bruto/netto).

PRJ1233Y rwzi Terneuzen renovatie gashouder
Vooruitlopend op de inspectie van de gashouder op de rwzi Terneuzen is een vervanging van de gehele gashouder gepland in 2028. De hiervoor benodigde investering bedraagt € 500.000,- (bruto/netto).

PRJ1562W rg Yerseke, Steeweg vervanging windketel
Uit inspectie is gebleken dat de windketel lekkage vertoond en moet worden vervangen. De lekkage is met oplossen voorlopig gedicht. De vervanging is echter nodig en wordt uitgevoerd in 2025 voor een bedrag van € 125.000,- (bruto/netto).

PRJ1603 Monitoring lachgas
Als onderdeel van het landelijke onderzoek naar vermindering van broeikasgasuitstoot op rwzi's worden op de rwzi Breskens en rwzi Walcheren lachgasanalysers geplaatst in 2025. De aanschaf en plaatsing van de lachgasanalyser is geraamd op € 685.000,- (bruto). Hiervoor wordt een subsidie verkregen via het ministerie, waardoor de investering uitkomt op € 350.000,- (netto).

PRJ1233Q vervanging zeefbandpers rioolwaterzuiveringsinstallatie Walcheren
Oorspronkelijk is de vervanging van de huidige zeefbandpers in 2021 voorzien voor een bedrag van € 6.000.000,- (bruto/netto). In de huidige situatie wordt zuiverings-slib van de rwzi Tholen en Sint Maartensdijk verwerkt door Waterschap Brabantse Delta op de rwzi Bath. Het waterschap heeft aangegeven deze samenwerking na vervanging van de zeefbandpers op de de rwzi Walcheren te willen beëindigen. Dit betekent dat meer zuiverings-slib op de rwzi Walcheren verwerkt moet worden. Verschillende installatie onderdelen zijn hierdoor te klein en moeten ook worden vervangen. Door vergroting van deze installatieonderdelen is het bestaande slibtonwateringsgebouw te klein gebleken. Een nieuw slibontwateringsgebouw wordt geplaatst op de huidige locatie van een van de niet meer in gebruik zijnde slibopslag tanks. Dit maakt het tevens mogelijk om de problemen rondom de stuvietreactor, verstoppingen, snelle slijtage van procesonderdelen, enz. grotendeels op te lossen door verplaatsing van de struvietreactor. Op basis van een systeemkeuze is tevens bepaald om de zeefband te vervangen door een centrifuge. Daarmee zijn de vervangingskosten lager dan een één op één vervanging. Met alle voorziene vergrotingen en vervangingen stijgt het totale investeringsbedrag, op basis van de huidige inzichten, naar ca. € 14.000.000,- (bruto/netto). De voorbereiding start in 2024.

PRJ1262A renovatie rioolgemaal Stavenisse
De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op €703.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2026.

PRJ1562J renovatie rioolgemaal Sirjansland

De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op €875.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2026.

PRJ1562N renovatie rioolgemaal Nieuwerkerk

De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op €720.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2026.

PRJ1562O renovatie rioolgemaal Ouwerkerk

De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op €700.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2026.

PRJ1562P renovatie rioolgemaal Clinge

De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op €700.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2026.

PRJ1562Q renovatie rioolgemaal Hulst

De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op €700.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2026.

PRJ1562V renovatie rioolgemaal Stationsbuurt

De renovatie van het rioolgemaal is geraamd op €710.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2026.

PRJ1233S rwzi Walcheren vervangingen gasleidingen gistingstanks

Beide biogasringleidingen bovenop de gistingstanks zijn geplaatst in 1988 en zijn ver over de financiële en technische levensduur. De vervanging van de leidingen is voorzien in 2026 voor een bedrag van € 100.000,- (bruto/netto).

Prj1244A Renovatie RWZI Hulst, uitvoering

Het project is gesplitst in voorbereiding en uitvoering. Het uitvoeringskrediet staat gepland voor 2026-2028

PRJ1443A Afrekening fase B OAS Westerschouwen

Conform de OAS overeenkomst met de gemeente Schouwen zouden we in 2027 afrekenen over alle maatregelen die beide partijen, gemeente Schouwen-Duiveland en het waterschap, hebben genomen in fase B. Op verzoek van de gemeente wordt in 2024 bekeken of deze verrekening jaarlijks kan plaatsvinden. Tot die tijd in 2027 gepland.

PRJ1540 Maatregel watersysteem rwzi Camperlandpolder

Ook de rwzi Camperlandpolder moet nadere maatregelen nemen om de reductiedoelstelling van de KRW te bewerkstelligen. Vooruitlopend op nadere maatregelen wordt een analyser geplaatst om de sturing van de stikstofverwijdering te verbeteren. De investeringskosten zijn hiervoor geraamd op € 150.000,- (bruto/netto). In 2026 is deze aanpassing voorzien.

PRJ1542 automatiseren rwzi's, rioolmalen

De automatisering van alle rioolmalen en rwzi's is aan vervanging toe. De investering is voorzien in 2029 tot en met 2031 voor een totale investering van € 3.670.000,- (bruto/netto).

PRJ1562 Aanpassing/vervanging rg's

Jaarlijks is een bedrag van € 3.500.000,- (bruto/netto) voorzien voor renovatie en uitbreiding van rioolmalen. Op basis van prioritering worden de onderstaande

rioolgemalen met projectnummer PRJ1562 en een volgletter gerenoveerd en/of uitgebreid.

De volgende projecten zijn doorgeschoven op basis van de prioriteringslijst :
PRJ1562R renovatie rioolgemaal Kamperland en PRJ1562M renovatie rioolgemaal Wissenkerke zijn doorgeschoven naar 2027.
PRJ1562L renovatie rioolgemaal Scherpenisse en PRJ1562A renovatie rioolgemaal Stavenisse zijn doorgeschoven naar 2028.
PRJ1562F Renovatie rg Paal is doorgeschoven naar 2030.

PRJ1538 Maatregel watersysteem rwzi Breskens

De renovatie van de rwzi Breskens is in 2018 gereed gekomen. Uit de evaluatie van de renovatie van de rwzi Breskens is gebleken dat de rwzi voldoet aan de ontwerpnormen van totaalstikstof van 10 mg/l. Echter in 2018 is de watersysteemanalyse uitgevoerd voor het KRW-gebied waarop het effluent van deze rwzi wordt geloosd. De huidige lozing van effluent van de rwzi Breskens is vergeleken met de periode dat de oude rwzi Breskens en Groede het effluent op de KRW-lichaam loosde. De reductiedoelstelling van dit KRW-lichaam wordt met huidige lozing van effluent niet behaald. Dit betekent dat nadere maatregelen nodig zijn op de huidige rwzi Breskens om hier invulling aan te geven. Doordat er beperkte tijd is tot en met 2027 is een tijdelijk maatregel voorzien om het effluent niet te lozen op het KRW-lichaam. Hiervoor wordt een stuw geplaatst nabij het poldergemaal Nummer Een. Een systeemkeuze wordt uitgevoerd voor de rwzi Breskens om de definitieve maatregel te bepalen. De kosten voor de tijdelijke maatregel is ingeschat op € 400.000,- (bruto/netto) en zal in 2027 worden gerealiseerd.

PRJ1539 Maatregel watersysteem rwzi Oostburg

De rwzi Oostburg is gerenoveerd in 2020. Uit de evaluatie van de resultaten van de rwzi Oostburg blijkt dat deze rwzi voldoet aan de KRW-reductiedoelstelling voor stikstof. Echter in 2023 is gebleken dat de toegepaste stikstofmeting niet robuust genoeg is om een continu goed werkend proces te verkrijgen. Naast het verloop van deze meting is ook de levering van sensoren van deze meting slecht. In 2025 is hierom een analyser voorzien die uit ervaringen op andere rwzi's veel robuuster is gebleken. De investeringskosten zijn hiervoor geraamd op € 150.000,- (bruto/netto).

PRJ1234 Rwzi Willem Annapolder , optimalisatie en energiemaatregel

De beluchting van de rwzi wordt aangepast om de stikstof- en fosfaatverwijdering verbeterd te laten plaatsvinden. Daarnaast is de gasmotor aan vervanging toe. De maatregelen moeten nader worden bepaald in een uit te voeren systeemkeuze. Voorlopig is voor deze renovatie een bedrag van € 12.000.000,- (Bruto/netto) voorzien.

PRJ1570 Uitbreiding rwzi Tholen

De vuillast op de rwzi Tholen is sinds 2018 gestegen van ca. 12.000 inwonerequivalenten naar ca. 20.000 inwonerequivalenten. Dit is bijna 2 keer de oorspronkelijke ontwerpcapaciteit. De rwzi Tholen kan het afvalwater nog net voldoende verwerken. Een uitbreiding is nodig zodat ook het toekomstige aanbod aan afvalwater kan worden verwerkt. Het project is geraamd op € 15.000.000,- (bruto/netto) en is gepland in 2029 en 2030. Afhankelijk van de ontwikkelingen van het aanbod aan afvalwater kan het nodig zijn om de uitvoering van dit project te versnellen.

PRJ1601 rwzi's opslagtank en appendages

Alle opslagtanks van de verschillende rwzi's zijn reeds ver over hun technische levensduur. Het is onduidelijk of deze tanks en appendages nog voldoen aan de huidige wettelijke richtlijnen. Op basis van een uit te voeren systeemkeuze in 2024 wordt dit nader bepaald en worden vervangingen of modificaties nader in beeld gebracht. In 2026 is

een bedrag voorzien van € 500.000,- (bruto/netto) om deze vervangingen of modificaties door te voeren.

PRJ1233 Renovaties Rwzi's

Jaarlijks is een bedrag van € 6.000.000,- (bruto/netto) voorzien voor renovatie aan procesonderdelen op de rwzi's. Vanaf 2029 zijn deze renovatieposten nog niet nader bepaald.

PRJ1233N Zandvanger rwzi Sint Maartensdijk

De zandvanger en roostergoedreiniger van deze rwzi wordt gerenoveerd. Hiervoor een bedrag voorzien van € 3.000.000,- (bruto/netto) in 2030.

PRJ1543 overdracht rioolgemalen en transportleiding

Een bedrag van € 700.000,- voor renovatie van overige objecten waarvan na renovatie overdracht naar de gemeente Terneuzen plaats vindt.

4.6 Investerings Bestuur en Organisatie

Investerings Bestuur en Organisatie

Programma/beleidsveld		Voorgenomen kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen				
2025 PRJ1544	Inf.Veiligheid:fysieke toegangscontr	2.100		2.100
2025 PRJ1546	Aank./verv. tractiemiddelen 2025	1.070		1.070
2025 PRJ1546A	Inruil tractiemiddelen 2025		-121	-121
2025 PRJ1590	Kantoor automatisering: netwerk 2025	310		310
2025 PRJ1592	PA automatisering: netwerk 2025	260		260
2025 PRJ1594	Werkplekken: hardware 2025	250		250
2026 PRJ1547	Aank./verv. tractiemiddelen 2026	1.408		1.408
2026 PRJ1547A	Inruil tractiemiddelen 2026		-168	-168
2026 PRJ1595	Werkplekken: hardware 2026	250		250
2026 PRJ1478	Keersluis Zierikzee	PM		PM
2027 PRJ1548	Aank./verv. tractiemiddelen 2027	1.109	-	1.109
2027 PRJ1548A	Inruil tractiemiddelen 2027		-76	-76
2027 PRJ1596	Werkplekken: hardware 2027	250		250
2028 PRJ1523	Verv.warmte-/koude instal. kant.Mb-2	2.500		2.500
2028 PRJ1579	Tractiemiddelen 2028 aankoop/vervang	2.650		2.650
2028 PRJ1579A	Tractiemiddelen 2028 inruil		-370	-370
Subtotaal nieuwe investeringen		12.157	-735	11.422
Subtotaal onderhanden investeringen		8.680	-245	8.435
Totaal Bestuur en Organisatie		20.837	-980	19.857

Hieronder zijn de projecten toegelicht welke toegevoegd zijn aan de raming of substantieel afwijken ten opzichte van de vastgestelde begroting/meerjarenraming.

PRJ1544 Informatieveiligheid: fysieke toegangscontrole: Als onderdeel van informatieveiligheid wordt waterschapsbreed de fysieke toegang tot gebouwen en overige objecten nader onderzocht en beveiligd zodanig dat kan worden voldaan aan de landelijke richtlijn.

Aankoop en vervanging van tractiemiddelen (PRJ1546, 1546A, 1547, 1547A, 1548, 1548A, 1579, 1579A)

Betreft de aankoop en vervanging van tractiemiddelen voor de periode 2025-2028. Door de aanschaf van een aantal tractors en maaiarmen tegelijkertijd, zal de vervanging daarvan over een paar jaar ook in een korte periode dienen te gebeuren. Te voorzien is dat dit een piek geeft in investeringen over een paar jaar.

PRJ1523 Vervanging warmte/koude installatie kantoor Middelburg 2

Dit project betreft het vervangen van de gemeenschappelijke warmte-/koudevoorziening van waterschapkantoor Middelburg en Stadskantoor gemeente Middelburg (Watstad-installatie). In overleg met de gemeente Middelburg wordt niet eerder aanbesteed dan in 2028. Op dat moment moet er een visie op het gebruik van beide kantoren zijn (thuiswerken, "samenwonen" etc.). Mogelijk zijn er in 2028 andere technieken beschikbaar om de gebouwen afzonderlijk/gezamenlijk te verwarmen/koelen. Door prijsstijgingen, indexatie, extra (geluidwerende) maatregelen heeft de gemeente de raming bijgesteld naar 2.500.000, het waterschap volgt deze begroting.

PRJ1590 Kantoor automatisering: netwerk 2025

De investering zorgt voor de vernieuwing van de netwerkinfrastructuur voor kantoor automatisering en is een vervolg van de werkzaamheden die voor 2024 gepland staan. De huidige apparatuur is financieel afgeschreven en verouderd. De investering bestaat uit het aanschaffen van netwerkapparatuur zoals routers, switchen, wifi-punten. Ook de aanscherping van de informatiebeveiliging (NIS2) wordt meegenomen in de vernieuwing.

PRJ1592 PA automatisering: netwerk 2025

De investering zorgt voor de vernieuwing van de netwerkinfrastructuur voor proces/ industriële automatisering en is een vervolg van de werkzaamheden die voor 2024 gepland staan. De apparatuur dient vervangen te worden zodat we klaar zijn voor de toekomst op het gebied van 5G. Ook de aanscherping van de informatiebeveiliging (NIS2) wordt meegenomen in de vernieuwing.

Werkplekken: hardware (PRJ1594, 1595, 1596)

Structurele vervanging van apparatuur die nodig is voor het aanbieden van een goede werkplek. Apparatuur zoals beeldschermen, dockingstations, muizen en toetsenborden zijn regelmatig aan vervanging toe.